ಕಾವೇರಿ

ಡಾ. ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ

BVP-1681
10/10/17
G-2283
23/8/4.

ಕಾವೇರಿ

ಪ್ರಾಕ್‌ದ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊದ ಪರಿಚಯೊ

ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ

೨೦೦೮

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಲಾಲ್‌ಭಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು

Kāvēri : A monograph on 'Kaveri', an ancient Tulu epic composed by an anonymous poet by
Dr. K. Padmanabha Kekunnaya
'Navadurga', Katyayini Nagara, Post Kunjibettu
Udupi - 576 102 Tel. : 0820 2531159

Published by
Karnataka Tulu Sahithya Academy
Lalbagh, Mangalore - 575 003
Tel : 0824 2459389

Pages : 32

© : **Karnataka Tulu Sahithya Academy**

First Published : 2008

ಬೆಲೆ : ರೂ. 25-00

DTP by
Navadurga Lasertech
Kunjibettu, Udupi - 576 102

ಮುದ್ರಣ
ಆಕೃತಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‍ಸ್
ಕೆ. ಎಸ್. ರಾವ್ ರಸ್ತೆ, ಮಂಗಳೂರು - 575 001
ದೂರವಾಣಿ : 0824 2443002

ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರ್ನ ಪಾತೆರ

'ಕಾವೇರಿ' ಇನ್ಪಿ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊದ ಪರಿಚಯೊನು ಡಾ. ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯೆರ್ ಬರೆದ್ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಒದಗಾದೆರ್. ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಐನ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊದ ಪರಿಚಯೊ ಜನಮಾನಿಲೆಗ್ ಆವೊಡುಂದು ಅಕಾಡೆಮಿ ಉಂದೆನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆಗ್ ದುಂಬಾತ್‌ಂಡ್.

ಆಯ್ಕ್ ಮಲ್ತಿನ ಕೆಲವು ಬಾಗೊಲೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ತುಳು ಜನಮಾನಿಲೆಗ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊನಿಯೆರೆ ದುಂಬು ದೀತೆರ್. ಈ ಕಾವ್ಯೊಡ್ ಪೊಸ ಪೊಸ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಐಸಿರಿನ್ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಕನಪುನ ಬೇಲೆ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊ, ಪ್ರಾಕ್‌ಗೆ ಸಂದಂದೇ ಇನಿ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಉದಿಪಾವುನ ತುಡರಾವೊಡು ಎಣ್ಣೆಯೊಂದು ಕಾವೇರಿ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊದ ರುಚಿನ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಅಭಿಮಾನಿಲೆಗ್ ಬಲಸ್‌ದ್ ಕೊರಿನ ಡಾ. ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯೆರೆಗ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಅಂಚನೆ ಈ ಪುಸ್ತಕೊನ್ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಐತ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ನವದುರ್ಗಾ ಲೇಸರ್‌ಟೆಕ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತಿ ಆಕೃತಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್‌ದಕ್‌ಲೆಗ್‌ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಯಮ್.ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ ಕುಲಾಲ್

ಗುರ್ಕಾರ್

‘ಕಾವೇರಿ’ಗೊಂಜಿ ಬಾಗಿನೊ

ಕಂಬುರ್ಲ ಸೇವಿತಿನಂದೊಮೀ ಕಥೆ ಮಿತ್ತ್‌ಮಿತ್ತತಿರಮ್ಯೊನಾ
ಕಂಬುರ್ಲ ಖಂಡಿತ್ ಜುಂಹೆಕ್ತ್ತಕ್ಣಂದೊಮೀರವೆ ಭೇದಿತ್

ಉಂದು ‘ಕಾವೇರಿ’ ಕಾವ್ಯೊದ ಒಂಜಿ ಪದೊತ್ತ ಅರ್ಧ ಭಾಗೊ. ಇಂದೆನ್ ಬರೆಯಿನ ಕವಿ ಕಾವೇರಿನ ಕತೆತ್ತ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಈ ಪಾತೆರೊ ಪಂಡ್‌ಂಡಲ ಉಂದು ತುಳುತ್ತ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಮಾಂತ ಕಾವ್ಯೊಳೆಗ್‌ಲ ಅನ್ವಯಾಪುನವು, ಒಪ್ಪುನಂಚಿನವು. ತುಳುಟ್ಟ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಬತ್ತ್‌ನ ಐನ್ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯೊಳುಲಾ ಒಂಜೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲುಂಡು; ‘ಒಂಜೆಡ್ದೊಂಜತಿರಮ್ಯೊನಾ’! ಈ ಕಾವ್ಯೊಳೆನ್ ಓದ್‌ದ್ ಅರ್ಥೊ ಮಳ್ತೊಂದು ಪೋಯಿನಂಚನೆ ನಮ ತುಳುಭಾಷೆದ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿದ ಮಿತ್ತ್, ತುಳು ಕವಿಕ್ಳೆನ ಕಾವ್ಯಪ್ರತಿಭೆದ ಮಿತ್ತ್ ಮನಸ್‌ಡೊಂಜಿ ಪೆರ್ಮೆ ಮೂಡುಂಡು. ಇಂಚಿನೆಕ್ ರಾಜಾಶ್ರಯೊ ತಿಕ್ಕಂದಿನೆನ್ ನೆನೆತ್‌ಂಡ ಮನಸ್ ಬಾಡುಂಡು.

ತುಳುತ್ತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯೊಳೆನ್ ಸಂಪಲಿತ್ತ್‌ನ ಡಾ। ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್, ಯಾನ್ ಬೇಲೆ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ತುಳು ನಿಘಂಟ್ ಯೋಜನೆದ ಸಲಹಾ ಮಂಡಲಿದ ಸದಸ್ಯೆರಾದಿತ್ತಿ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಈ ‘ಕಾವೇರಿ’, ‘ದೇವೀಮಹಾತ್ಮೆ’ ಬುಕ್ಕೊ ಅರುಣಾಬ್ಜನ ‘ಮಹಾಭಾರತೊ’ ಕಾವ್ಯೊಳೆನ್ ಸಂಪಲಿತ್ತ್‌ದ್, ಪ್ರಕಟನೆಗ್ ತಯಾರ್‌ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಯಿಟ್ ‘ದೇವೀಮಹಾತ್ಮೆ’ ಪಣ್ಪಿ ಗದ್ಯಕೃತಿ ಮೈಸೂರುಡು ಅಚ್ಚಾವೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಅಯಿತ್ತ ಕರಡ್‌ಪ್ರತಿ ತಿದ್ದುನ ಪೂರ್ತಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಎಂಕ್ ಅಯಿನ್ ಮೂಜಿ–ನಾಲ್ ಸರ್ತಿ ಓದುನ ಅವಕಾಶೊ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಓದೊಂದು ಪೋಯಿನಂಚನೆ ‘ಮಿತ್ತ್‌ಮಿತ್ತತಿರಮ್ಯೊನಾ’ ಆವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬುಕ್ಕೊದ, ಅರುಣಾಬ್ಜನ ‘ಮಹಾಭಾರತೊ’ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಸಂಪಲಿತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ನ ಸಂದರ್ಭೊ ಎನ್ನಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಬುಕ್ಕೊಲ ವಿಶೇಷವಾಯಿನವು. ಆ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಆರ್ ತಾಡವಾಲೆಡ್ದ್ –ನೀರ್‌ಡ್ ಒರೆಸೊಂದು, ಭೂತಕನ್ನಡಿಡ್ ತೂವೊಂದು– ಓದ್‌ದ್ ಪಣ್ಣಗ, ಆರ್ ಪಣ್ಣಂಚನೆ ಯಾನ್ ಸೀದಾ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಡೇ ಟೈಪ್ ಮಳ್ತೊಂದ್ ಪೋಯೆ. ಆರೆಗ್‌ಲ ಸುಲಬಾಂಡ್; ಎಂಕ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ್; ಅಚ್ಚಿ ಮಳ್ಪಾವುನಕ್ಲೆಗ್‌ಲ ಸಲೀಸಾಂಡ್. ಆರ್ ಎಂಕ್ಲೆ ಇಲ್ಲಡೇ ಬತ್ತ್‌ದ್ ವಾರಗಟ್ಟಲೆ ಇತ್ತೊಂದು ಆ ಬೇಲೆನ್ ಮಳ್ತೆರ್; ಎನ್ನ ಅಳಿಲ್‌ಸೇವೆಗ್‌ಲಾ ಅವಕಾಶೊ ಮಳ್ತ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಡಾ। ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರೆನೊಟ್ಟುಗ್ ತುಳು ಕಾವ್ಯಸಂಪಾದನೆದ ಬೇಲೆ ಬೆನ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಅವಕಾಶೊ ಎನ್ನವಾಯಿನವು ಎನ್ನ ಜೀವನೊದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ್ಯೊನೇ ಸರಿ.

ಇತ್ತೆ, ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊಳೆನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನೊಕ್ಳೆಗ್ ತೆರಿಪ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಯೋಜನೆಡ್ ಈ ‘ಕಾವೇರಿ’ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಪರಿಚಯೊ ಮಳ್ಪುನ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಂಕ್ ವಯಿಸಾದ್ ಕೊರ್ತ್‌ಂಡ್. ಅವುಲ

ಎನ್ನ ಪುಣ್ಯೊಂದೇ ಎಣ್ಣುವೆ. ದಾಯೆಗ್‌ಂದ್ ಪಂಡ, 'ಶ್ರೀಭಾಗವತೊ'ನ್ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಗ್ ಶಬ್ದೊ ಪೆಜ್ಯರೆ ಬೋಡಾದ್, 'ದೇವೀಮಹಾತ್ಮೆ'ನ್ ಕರಡ್ ತಿದ್ಯರೆ ಬೋಡಾದ್, 'ಮಹಾಭಾರತೊ'ನ್ ಬರೆವಣಿಗೆ ಬುಕ್ಕೊ ಅಚ್ಚಿಮಳ್ಪುನ ಸಂದರ್ಭೊಡ್ ಸುರುಡ್ದ್ ಅಕೇರಿ ಮುಟ್ಟ ಓದ್‌ದೆ, ಅರ್ಥೊ ಮಳ್ತೊಣೆಯೆರೆ ಪುಣೆತೆ. ಆಂಡ 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊನ್ ತುಳು ನಿಘಂಟ್‌ಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಓದ್‌ಂಡಲಾ ರಸಾಸ್ವಾದನೆ ಮಳ್ಪುನ ಸಂದರ್ಭೊ ಬತ್ತಿಜ್ಜಿ. ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಂಕ್ ವಯಿಸಾದ್ ಕೊರ್‌ನ ಈ ಪುಣ್ಯೊದ ಕೆಲಸೊಡು ಎಂಕ್ ಆ ಸಂದರ್ಭೊಲಾ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್.

ಇಂಚ, ತುಳುತ್ತ ಈ ಕಾವ್ಯೊಳೆನ್ ಪೂರ ಓದುನ, ಅಧ್ಯಯನೊ ಮಳ್ತೊಣುನ ಅವಕಾಶೊ, ಭಾಗ್ಯೊ ಎಂಕ್ ಬೇತೆಬೇತೆ ರೀತಿಡ್ ತಿಕ್ಕ್‌ನೆಟ್ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊಳೆನ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಎನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಂಡ್‌ಂದ್ ಪಣೊಲಿ.

ತುಳುಟ್ಟು ಬೇತೆಬೇತೆ ಊರುಡು ಬೇತೆಬೇತೆ ರೂಪೊಳು ಉಳ್ಳೊ. ಇಂದೆಟ್ಟ್ ಯಾನ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತ್‌ನವು ಕಾಸರಗೋಡ್–ಪುತ್ತೂರು ಕಡೆತ ತುಳುರೂಪೊ. ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಡು ಕಾಸರಗೋಡ್ ಕಡೆತ್ತ ರೂಪೊ ಇಪ್ಪುನೆನ್ ತೂವೊಲಿ.

ಈ 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊದ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಪರಿಚಯೊದ ರೀತಿಡ್ ಬರೆಯರೆ ಅವಕಾಶೊ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್‌ದ್ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಕೊಂಡತ್ತ್‌ನ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ಎಮ್. ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ್ ಕುಲಾಲ್ ಇಂಬೆರೆಗ್ ಬುಕ್ಕೊ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪೆರೆಗ್ ಯಾನ್ ಮನಸ್‌ದಿಂಜಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಳೆನ್ ಸಂದಾಪೆ. ಆಂಚನೆ, ಈ ಕೆಲಸೊಡು ಎಂಕ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹೊ ಕೊರ್‌ನ ಡಾ। ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರ್ ಇಂಬೆರೆಗ್‌ಲ ಎನ್ನ ಧನ್ಯವಾದೊಳು. ಈ ಎಲ್ಯ ಪರಿಚಯೊದ ಕೃತಿನ್ ಬರೆಯಿನಗ ಸಹಕಾರೊ ಕೊರ್‌ನ ಎನ್ನ ಬುಡೆದಿ ಸ್ವರ್ಣಲತಕ್ಕ್ ಉಡಲ್‌ದಿಂಜಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಳು.

ಈ ಪುಸ್ತಕೊ ಬರೆಯಿನಗ ಯಾನ್ ಡಾ। ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ ಇಂಬೆರೆನ 'ಪಳಂತುಳು ಕಾವ್ಯ' ಬೂಕುದ ಬೆರಿಸಾಯೊ ದೆತ್ತೊಂದೆ. ಆರೆಗ್‌ಲ ಎನ್ನ ಧನ್ಯವಾದೊಳು.

ಮಾತೆಡ್ದ್‌ಲ ಹೆಚ್ಚ, ಎನ್ನ ಈ ಕೃತಿಕ್ಕ್ ಮೂಲಕಾರಣಕರ್ತೆರಾಯಿನ 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊದ ಅಜ್ಞಾತಕವಿಕ್ಕ್‌ಲ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಸಂಪಲಿತ್ತ್ ಕೊರ್‌ನ ಡಾ। ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರೆಗ್‌ಲ ಎನ್ನ ಗೌರವಪೂರ್ವಕ ನಮಸ್ಕಾರೊಳು.

ಶುಭೊ ವರ್ಧಿಗನೀಕಥೆ ವಿಸ್ತರಿತ್ೕ ಕೊಂಡಾಡ್‌ಕ್‌ಣಾಯಾ
ಶುಭೊ ವರ್ಧಿಗ ಸನ್ಮನಿತಾದರಿತೀ ಕೇಂಡ್‌ತ್ತಿ ಜೆನೊಂಕಾ
ಶುಭೊ ವರ್ಧಿಗ ವಿಸ್ತರಿತೀ ಕವಿಕಾ ಅನುಕೂಲಜೆನೊಂಕಾ
ಶುಭೊ ವರ್ಧಿಗ ಸರ್ವ ಜೆಗತ್ತ್‌ಕ್‌ಲಾ ಕಾವೇರಿಟ ಕೂಡಾ

— ಕಾವೇರಿ, ಅ. ೧೦, ೫೮.

ಉಡುಪಿ

ಡಾ। ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ

ಕಾವೇರಿ

(ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊದ ಪರಿಚಯೊ)

ತುಳು ಭಾಷೆದ ಒಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಿನ ತಮಿಳ್, ಮಲಯಾಳೊ, ಕನ್ನಡೊ ತೆಲುಗು ಇಂಚಿನ ಭಾಷೆಳೆಡ್ ನಂಕ್ ಮಸ್ತ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಕ್ಕ್ಳ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಪ್ಪೊ. ಆಂಡ ತುಳುಭಾಷೆಡ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾತ್‌ಜ್ಜಿ, ಉಂದು ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರ್ಯರ ಮಾತ್ರೊ ಉಪಯೋಗ ಆಪುನ ಭಾಷೆ ಪಣ್ಪೆ ಒಂಜಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ಇಂಚಿಪ್ಪ ಮುಟ್ಟ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ತುಳು ಲಿಪಿಟ್ಟೇ ಬರೆಯಿನ, ತುಳುಭಾಷೆಡೇ ಇಪ್ಪುನ **ಶ್ರೀಭಾಗವತೊ** ಪಣ್ಪೆ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್ ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಕೊಂಡತ್ತಿ ಬುಕ್ಕೊ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವೆತ್ಯಾಸಾಂಡ್. ಸಂಸ್ಕೃತೊ, ಕನ್ನಡೊ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಳೆಡುಪ್ಪು ನಂಚಿನವೇ ಶಿಷ್ಟಕಾವ್ಯೊಳು ತುಳುಟ್ಟ್‌ಲ ಉಂಡಾತ್‌ಂಡ್ ಪಣ್ಪುನೆನ್ ಈ **ಶ್ರೀಭಾಗವತೊ** ಕಾವ್ಯೊ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್‌ಂಡ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಒಂಜೆನ ಪಿರವುಡ್ ಒಂಜಿ ಪಣ್ಪೆ ಲೆಕ್ಕೊ ನಾಲ್ ಕಾವ್ಯೊಳು ಬೊಳ್ಪುಗ್ ಬತ್ತೊ. **ಕಾವೇರಿ, ದೇವಿ ಮಹಾತ್ಮೆ** ಬುಕ್ಕೊ **ಮಹಾಭಾರತೊ.** ಈ ನಾಲೆನ್‌ಲ ಶ್ರೀ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರೇ ನಾಡ್‌ದ್ ಪತ್ತೆರ್ ಪಣ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ.[1] ಅಂತೂ ತುಳುಟ್ಟ್ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪಣ್ಪುನ ಅಪವಾದೊನ್ ಈ ಕೃತಿಕ್ಕ್ಳ್ ದೆತ್ತ್ ಪಾಡ್‌ಯೊಂದ್ ಪಣೊಲಿ.

ಈ ಕೃತಿ ಒಳ್ಪ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್?

ತುಳು **ಕಾವೇರಿ** ಕೃತಿ ಕೇರಳೊದ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯೊದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯೊಡ್ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಈ ತಾಡವಾಲೆದ ಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಈ ಕಾವ್ಯೊದ ಸುರುತ್ತ ಬುಕ್ಕೊ ಕಡೆತ ಕೆಲವು ಓಲೆಳ್ ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ನಡುತ್ತ ಓಲೆಳ್ ಮಾತ್ರೊ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡಾತೆ. ಈ ಕಾವ್ಯೊ ಪ್ರಾಕ್‌ದವಂದಡಲ ತಿಕ್ಕಿನ ತಾಡವಾಲೆ ಕವಿನ ಸ್ವಂತ ಬರೆವಣಿಗೆ ಆದುಪ್ಪಂದ್‌ಂದ್ ಸಂಪಾದಕೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯೆರ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ಬುಕ್ಕೊ ಈ ಕೃತಿ ಬೇತೆ ಒಳ್ಪಲ ತಿಕ್ಕಂದಿನೆಡ್ದಾವರೊ ಇಂದೆನ ಶುದ್ಧಪಾಠ ನಿರ್ಣಯೊಗ್ ಸಂಪಾದಕೆರೆಗ್ ಬೇತೆ ನಿಮ್ಮತ್ತಿ ಇದ್ಯಾಂದೆ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನಶಾಸ್ತ್ರೊಡ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಏಕೈಕ

1. ಇತ್ತೆ 'ರಾಮಾಯಣೊ' ಪಣ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಕಾವ್ಯೊಲ ಅಚ್ಚಾತ್‌ಂಡ್. ಡಾ. ಎಸ್. ಆರ್. ವಿಘ್ನರಾಜ್ ಪಣ್ಪುನಾರ್ ಉಂದೆನ್ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಉಂದು 'ಶ್ರೀಭಾಗವತೊ'ದ ಒಂಜಿ ಭಾಗೊ ಪಣ್ಪುನ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊ ವಿದ್ವಾಂಸೆರೆಡ ಉಪ್ಪುನೆಡ್ದಾವರೊ ಇಂದೆನ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಂದ್ ಲೆಕ್ಕೊಗ್ ದೆತ್ತೊಣುನ ಬಗೆಟ್ಟ್ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯೊ ಉಂಡು.

ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಳ್ಪುನ ರೀತಿಡೇ ಸಂಪಾದನೆ ಮಳ್ಪೊಡಾಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಅಕ್ಷರೊ, ಶಬ್ದೊ, ವಿವರೊ ನಷ್ಟಾಯಿನಂಚಿನ ಜಾಗೆಡ್ ಸಂಪಾದಕೆರ್ ಊಹಾ ಪಾಠೊನ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಕಾವ್ಯೊನು ಪೂರ್ತಿ ಮಳ್ಪ್ಯರ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಳ್ತೆರ್.

ಕವಿ ಏರ್? ಕಾಲೊ ಒವು? ಒಳ್ಪದಾಯೆ?

ಈ ಕಾವ್ಯೊದ ತಾಡವಾಲೆದ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಸುರುತ ಬುಕ್ಕೊ ಕಡೆತ ಕೆಲವು ಓಲೆಳ್ ನಷ್ಟ ಆಯಿನೆಡ್ಡಾವರೊ ಆ ಭಾಗೊಡು ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುಪ್ಪುನ ಕವಿನ ಗುರ್ತಾರ್ತವಿವರೊ, ಕಾಲವಿಚಾರೊ, ದೇವತಾಸ್ತುತಿ, ಪುರಾತನ ಕವಿಸ್ಮರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಒವು ವಿಚಾರೊಲ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಪೋಂಡ್.

ಈ ಕಾವ್ಯೊದ ೧೦ನೇ ಅಧ್ಯಾಯೊದ ೬೧ನೇ ಪದ್ಯೊಟ್ ಕವಿ ಪಣ್ಪೆ:

ಪ್ರಾಜೋತ್ಪತ್ಯ ಸುವತ್ಸರೊಂಟೀ ಕಥೆನೊರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಖ್ಯೆ
ಈ ಜೀವಿಕುಳೇನನುರಾಗತೆಟ್ ಮಹಲೋಕ ಹಿತೊಂಕ್
ವ್ಯಾಜೋ ತೆರಿತಾತ್ ರೆಚೀತ್‌ಣವ್ರೊ ಸರ್ವಜ್ಞೆರ್ ಕೇಂಡ್
ಸೂಜೀಮುನೆತಾತ ತರೋ ವರನಂದೊವೆ ತಿರ್ದ್‌ಕ್‌ಣಯ್ಯೋ

— (ಅ. ೧೦, ಪ. ೬೧)

ಈ ಪದ್ಯೊಡು ಕೊರ್‌ನಂಚಿನ 'ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ' ಸಂವತ್ಸರೊದ ಆಧಾರೊಡು, ಅಂಚನೆ ಈ ಕಾವ್ಯೊದ ಭಾಷೆ, ಛಂದಸ್ಸ್‌ಲೆನ್ ಮಾತ ತೂಯಿನಗ ಈ ಕಾವ್ಯೊ ಹೆಚ್ಚಿಕಮ್ಮಿ 'ಶ್ರೀಭಾಗವತೊ'ದ ಕಾಲದವು ಪಂಡ ಸುಮಾರ್ ೧೭ನೇ ಶತಮಾನೊದವೇ ಆದಿಪ್ಪೊಡುಂದ್ ಗ್ರೆಯಿತ್ತೊಣೊಲಿ. ಸಂಪಾದಕೆರ್ ಪಣ್ಪಿ ಲೆಕ್ಕ ಈ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಸುಮಾರ್ ೧೬೩೧ ಅತ್ತ್‌ಡ ೧೬೯೧ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಬರೆದಿಪ್ಪೊಡು.

ಈ ಕಾವ್ಯೊದ ಭಾಷೆನ್ ತೂಯಿನಗ ಕವಿ ಕಾಸರಗೋಡ್‌ದ ಸುತ್ತಮುತ್ತದಾಯೆ ಆದುಪ್ಪೊಡುಂದು ಕಾವ್ಯೊದ ಸಂಪಾದಕೆರ್ ಊಹೆ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್.

ಲಿಪಿ

'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊನ್ –ಬೇತೆ ಪ್ರಾಚೀನ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊಳೆನ್ ಬರೆಯರೆ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತಿನ– ತುಳುಲಿಪಿಟ್ಟೇ ಬರೆದ್‌ಂಡ್. ತುಳುಕ್ಕ್ ಲಿಪಿ ಉಪ್ಪುನೆನ್ ಈ ಕಾವ್ಯೊಲ ದೃಢಮಲ್ತ್‌ಂಡ್.[2] ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ತುಳುನ್ ಬರೆಯರೆ ಚಾಲ್ತಿಡುಪ್ಪುನ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಟ್ಟೇ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಬರೆದ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್.

ಕಥಾವಸ್ತು

ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೊದ ಉಳಯಿಡ್ ಸೇರ್ದುಪ್ಪಿ 'ಕಾವೇರೀಮಹಾತ್ಮೆ'ನೇ ತುಳುತ್ತ ಈ ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಗ್ ಮೂಲೊ. ಸಂಸ್ಕೃತೊಡು ಸುಮಾರ್ ೧೫ ಅಧ್ಯಾಯೊ

2. ತುಳುಲಿಪಿತ್ತ ವಿಚಾರೊಡು ನನಲಾತ್ ತೆರಿಯೊಣೊಡುಂದುಂಡಡ 'ತುಳುಭಾಷಾವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು' ಪುಸ್ತಕೊನು ತೂವೊಲಿ.

ಳೆಡ್ ಕೊರ್ತಿನಾತ್ ವಿಸ್ತಾರೊದ ಕತೆ 'ಕಾವೇರಿ ಮಹಾತ್ಮೆ'. ಬಹುಶಃ ತುಳುಟ್ಟ್‌ಲ ಕವಿ ಈತೇ ಮಲ್ಲ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಬರೆದಿಪ್ಪೊಡು. ಆಂಡ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ನೆ ಮೂಲೊದ ಸುಮಾರ್ ಮೂಜನೇ ಒಂಜಿ ಭಾಗೊ ಮಾತ್ರೊ. ಆಜನೇ ಅಧ್ಯಾಯೊದ ಅಕೇರಿ, ಏಳ್-ಎಣ್ಮನೆ ಅಧ್ಯಾಯೊಳು ಪೂರ, ಒರ್ಂಬನೆ ಅಧ್ಯಾಯೊದ ಸುಮಾರ್ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಭಾಗೊ, ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯೊದ ಅಕೇರಿದ ಭಾಗೊ, ಬುಕ್ಕೊ ಪತ್ತೊಂಜನೇ ಅಧ್ಯಾಯೊದ ಆಜಿ ಪದ್ಯೊಳು ಮಾತ್ರೊ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ಂಡಾತೆ. ಪಂಡ ತಿಕ್ಕ್‌ನ ಒಟ್ಟು ಆಜಿ ಅಧ್ಯಾಯೊಳೆಡ್ ಏಳ್, ಎಣ್ಮೊ - ಈ ರಡ್ಡ್ ಅಧ್ಯಾಯೊಳು ನಂಕ್ ಇಡಿಯಾದ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದೊ. ಒರಿನ ಅಧ್ಯಾಯೊಳೆನ ಒಂತೆ ಒಂತೆ ಪದ್ಯೊಳು ತಿಕ್ಕ್‌ನವು ಒಟ್ಟು ಸೇರಾಂಡ, ಆಜನೆ ಅಧ್ಯಾಯೊಡ್ದ್ ಪತ್ತೊಂಜನೆ ಅಧ್ಯಾಯೊ ಮುಟ್ಟ ಒಟ್ಟುಗ್ ೩೪೩ ಪದ್ಯೊಳು ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ್ಂದ್ ಪಣೊಲಿ.

ತುಳು 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊದ ಕತೆ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತೊದವೇ ಆಂಡಲ ಆ ಕಾವ್ಯೊದ ಸರಿ ಅನುವಾದೊ ಅತ್ತ್. ಇಂದೆನ್ ಬರೆಯಿನ ಕವಿ ಮೂಲ ಕತೆತ್ತ ಆಧಾರೊಡು ಕಾವ್ಯೊ ಬರೆಯಿನಗ ತನ್ಕ ಮನಸ್ ಬತ್ತ್‌ನಂಚನೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಕತೆನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್‌ಲ ಕೆಲವು ಕಡೆಟ್ಟ್ ಎಲ್ಯೆ ಮಳ್ತ್‌ದ್‌ಲ ಪಣ್ಪುನವು ತೋಜುಂಡು. ಅಂತೂ, ಕವಿ ಮುಳ್ಪ ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಕತೆ ಪಣ್ಯರೆ ಬೋಡಾಯಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೊನು ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತೊಂಡಿನವು ತೋಜುಂಡು.

ಕಾವೇರಿ ಕತೆತ್ತ ಸಾರಾಂಶೊ

ತುಳುಟ್ಟ್ ತಿಕ್ಕ್‌ನ 'ಕಾವೇರಿ' ಕತೆ ಪೂರ ಇಜ್ಜಂದಿನೆಡ್ದಾವರೊ ಇಪ್ಪುನ ಒಂತೊಂತೆ ಕತೆನ್, ವಿವರೊಳೆನ್ ತಿಕ್ಕ್‌ನ ಅಧ್ಯಾಯೊಳೆನ ಆಧಾರೊಡು ಕೋತ್‌ದ್ ಪಣೊಡಾತೆ. ತುಳು 'ಕಾವೇರಿ' ಕತೆನ್ ಪೂರ ತೆರಿಯೊಣ್ಯರೆ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊಡು ಇಜ್ಜಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಮೂಲ ಕತೆ 'ಕಾವೇರಿಮಹಾತ್ಮೆ'ದ ಸುರುತ ಅಧ್ಯಾಯೊಳೆನ ಕಥಾಸಾರಾಂಶೊನ್ ಸುರುಟ್ ತೆರಿಯೊಣುನ ಎಡ್ಡೆ.

ತುಳು 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊಡು ತಿಕ್ಕಂದಿನ ಸುರುತ ಐನ್ ಅಧ್ಯಾಯೊಳೆನ ಕಥಾ ಸಾರಾಂಶೊ ಸಂಸ್ಕೃತೊಡು ಇಂಚ ಉಂಡು:

ಒಂಜನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯೊಡು ಋಷಿಕ್ಕ್ಳ್ ಪೂರಾ ಸೂತನ ಅರುಕ್ಕ್ ಬತ್ತ್‌ದ್- 'ಎಂಕ್ಳ್ ಗಂಗೆನ ಮಹಿಮೆನ್ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ತೆರಿಯೊ. ಇತ್ತೆ ಎಂಕ್ಳೆಗ್ ಈ ಕಾವೇರಿನ ಕತೆನ್ ಪಣೊಡು'ಂದ್ ಕೇಂಡೊಂಡೆರ್. ಸೂತೆ ಪಣ್ಪೆರ್- 'ಒರೊ ಕೈಲಾಸೊಡು, ಪರ್ವತೊದ ಕೊಡಿಟ್ ಶಿವದೇವೆರ್ ಕುಳ್ಳುದಿತ್ತೆರ್. ಆತನಗ ಪಾರ್ವತಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ 'ಎಂಕ್ ಸ್ಕಂದವನೊನು ತೂವೊಡುಂದ್ ಆಸೆ ಆವೊಂದುಂಡು' ಪಂಡೆರ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಶಿವದೇವೆರ್ ನಂದಿನ ಮಿತ್ತ್ ಕುಳ್ಳಪಾವೊಂದು ಪಾರ್ವತಿನ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಸ್ಕಂದವನೊಕ್ಕ್ ಪೋದ್, 'ತೂಲ, ಉಂದುವೇ ಸ್ಕಂದವನೊ. ಈಡೆಗ್ ಇತ್ತೆ

ಭಾಗಂಡಕ್ಷೇತ್ರೊಂದ್ ಪುದರ್. ಉಂದು ಭಗಂಡ ಪಣ್ಪಿ ಋಷಿ ತಪಸ್ಸ್ ಮಳ್ತಿನ ಜಾಗೆ. ಮುಳ್ಪನೇ ಕಾವೇರಿ–ಕನಕೆ ಪಣ್ಪಿ ಸುದೆಕ್ಳ್ ಪರಿತ್ತೊಂದುಲ್ಲೆರ್'ಂದ್ ಸ್ಕಂದವನೊತ್ತ ವಿಶೇಷತೆಳೆನ್ ಪೂರ ಬುಡ್ಪಬುಡ್ಪಾದ್ ಪಣ್ಪೆರ್.

ಕಾವೇರಿನ ಕತೆನ್ ಕೇಂಡಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಪಾರ್ವತಿದೇವಿನ ಕುತೂಹಲೊ ಕುಡ ಹೆಚ್ಚಾಂಡ್. ತನ್ಕ್ ಕಾವೇರಿನ ಕತೆನ್ ಪಣೊಡುಂದ್ ಆರ್ ಶಿವದೇವೆರೆಡ ಅರಿಕೆ ಮಳ್ತೊಂಡಲ್. ಶಿವದೇವೆರ್ ಕಾವೇರಿನ ಕತೆನ್ ಇಂಚ ಪಣ್ಯರೆ ಸುರು ಮಳ್ತೆರ್:

ರಡ್ಡನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ಭಾರೀ ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ಕವೇರೆ ಪಣ್ಪಿ ಒರಿ ಋಷಿ ಇತ್ತೆರ್. ಆರೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಸುಮಾರ್ ವರ್ಷೊಮುಟ್ಟ ಜೋಕುಳಾತ್‌ಜ್ಜಿ. ತನ್ಕ್ ಸಂತಾನೊ ಬೋಡುಂದ್ ಆರ್ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಪಣ್ಪಿ ಜಾಗೆಡ್ ತಪಸ್ಸ್ ಮಳ್ತೆರ್. ಆರೆನ ತಪಸ್ಸ್‌ಗ್ ಮೆಚ್ಚಿದ್ ಬ್ರಹ್ಮದೇವೆರ್ ಕಣ್ಣೆದ್‌ರ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್– 'ಬೋಡಾಯಿನ ವರೊನ್ ಕೇಂಡೊನ್'ಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಕವೇರೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯೊನ್ ಪಂಡೆರ್. ಆತಾನದ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವೆರ್– 'ನಿಕ್ಕ್ ಈ ಜನ್ಮೊಡು ಜೋಕುಳೆ ಭಾಗ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ನಿನ್ನ ಆಸೆ ಮಣ್ಣಾವರೆಬಲ್ಲಿ. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಎನ್ನ ಮಗಳಾಯಿನ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆನ್ ನಿಕ್ಕ್ ಕೊರ್ಪೆ. ಆಳೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರೊ ಮಳ್ಪುಲ'ಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆದಂಚನೆ ಕವೇರ ಋಷಿ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆನ್ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಳ್ತೆ. ಆತಾನಗ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ತಾನ್ ದುಂಬುಗ್ ಸುದೆಯಾದ್ ಪರಿತ್ತ್‌ದ್ ಲೋಕೊಗು ಉಪಕಾರಿಯಾಪುನಂಚನೆ ಬ್ರಹ್ಮಡ ವರೊ ಕೇಂಡಳ್.

ಲೋಪಾಮುದ್ರೆನ ಮಹಿಮೆಯನ್ ತೆರಿನಂಚಿನ ಕವೇರಮುನಿ ಆಳೆನ್ ದೇವಿಂದೇ ಗ್ರೆಯಿತ್ತೊಂದ್ ಸ್ತುತಿ ಮಳ್ಪುವೆ. ಅಂಚಾದ್ ಆಯೆ ಬುಡೆದಿನೊಟ್ಟ್‌ಗೇ ಮೋಕ್ಷೊಗ್‌ಲ ಪೋಪೆ.

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಕ್ಕ್ ಬತ್ತೆ. ಅಳ್ಪ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆನ್ ತೂದ್ ಆಳೆನ ಪೊರ್ಲ್‌ಗ್ ಮರ್ಲಾಯೆ. ತನ್‌ಕ್ ಆಳೆನ್ ಮದ್ಮೆ ಆಯರ ಇಷ್ಟೊ ಉಂಡುಂದ್ ಪಣ್ಪೆ. ಆಳ್‌ಲ ಒಪ್ಪುವಳ್. ಅಂಚ ಮದ್ಮೆಲ ನಡಪುಂಡು. ಕಂಡನಿಬುಡೆದಿ ಸುಮಾರ್ ಸಮಯೊ ಸುಖೊಟ್ಟಿತ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ದಿನ ಪುಲ್ಯಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ಅಗಸ್ತ್ಯೆ ತನ್ನ ಬುಡೆದಿನ್ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಕಮಂಡಲ್ ದುಳಾಯಿ ದೀದ್, ಅಯಿನ್ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ತೂವೊಣುನಂಚನೆ ಶಿಷ್ಯೆರೆಡ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕನಕಾನದಿಕ್ಕ್ ಮೀಯರೆ ಪೋಯೆ. ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಗ್ ಪಿಸ್‌ರ್ ತಡೆಯರಾಯಿಜ್ಜಿ. ಆಳ್ ನೀರ್‌ದ ಒರು ಪಡೆದ್ ಕಮಂಡಲ್‌ಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಲಾಗ್ಯಳ್. ಶಿಷ್ಯೆರ್‌ನಾಕ್‌ಳ್ ಏತ್ ತಳ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಆಳ್ ಕೇಂಡಿಜ್ಜಿ. ಅಕ್‌ಳ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಆಳ್ ಕಣ್ಣಮದೆಯಾದ್ ಪೋಯಳ್.

ಅಗಸ್ತ್ಯೆ ಜಳಕೊ ಮುಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಬನ್ನಗ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ಅಳ್ಪ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಆಳೆನ್ ತೋಜಂದೆ ಋಷಿ ಬೇಜಾರೊಡು ದುಕ್ಕಿತ್ತೊಂದಿತ್ತೆ. ತನ್ನ ಅಪರಾಧೊನು ಕ್ಷಮಿಪ್ಪುಲಂದ್ ನಟ್ಯೊಂಡೆ. ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ರಡ್ಡ್ ರೂಪೊಡು ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಎದ್‌ರ್ ತೋಜಿದ್‌ಬತ್ತಳ್. ಒಂಜಿ ಪೊಣ್ಣ ಒರು; ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ನೀರ್‌ದ ಒರು. ನೀರ್‌ದ ರೂಪೊಡುಪ್ಪುನ ಕಾವೇರಿಗ್ ಅಗಸ್ತ್ಯೆ ಸಾದಿ ತೋಜಾಯೆ. ಆಯೆ ತೋಜಾಯಿನ ಸಾದಿಡೆ ಪರಿತ್ತೊಂದು ಆಳ್ ಕಡಲ್‌ನ್ ಸೇರಿಯಳ್.

ಮೂಜನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ದುಂಬೊರಿ ಸುಯಜ್ಞೆ ಪಣ್ಪಿ ಬ್ರಾಣೆ ಸಹ್ಯಾಮಲಕ ಗ್ರಾಮೊಡು ವಿಷ್ಣುನ್ ನೆನೆತೊಂದು ತಪಸ್ಸ್ ಮಳ್ತೆ. ವಿಷ್ಣು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಯೆರ್. ಸುಯಜ್ಞೆ ತನ್ನ ಮನಸ್‌ದ ಆಸೆನ್ ತೆರಿಪಾಯೆ. ವಿಷ್ಣು ಆಯಗ್ ತನ್ನ ಅಂಶೊಡ್ದ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನ ಕನ್ನಿಪೊಣ್ಣನ್ ಕೊರ್ದ್, 'ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿತ್ತ ಎರ್ಕಡೇ ಗಜರಾಜ ಪಣ್ಪಿ ಪರ್ವತೊ ಒಂಜಿ ಉಂಡು. ಆ ಗುಡ್ಡೆದ ಕೊಡಿಟ್ ಒರ್ತಿ ಜಕ್ಕಿಣಿ ಉಳ್ಳಳ್. ದುಂಬು ಆಳ್ ಸುದೆಯಾದ್ ಪರಿಪ್ಯರೆ ಉಳ್ಳಳ್. ಈ ಇತ್ತೆ ಆ ಜಕ್ಕಿಣಿನ ಒಟ್ಟುಗುಪ್ಪುಲ'ಂದ್ ಪಂಡೆರ್.

ಸುಯಜ್ಞೆ ಗಜರಾಜಗಿರಿಟ್ಟ್ ಸುಮಾರ್ ವರ್ಷೊ ತಪಸ್ಸ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ತನ್ನ ಪಾಪೊಳೆನ್ ಪೂರ ಕಳೆವೊಂದು ಮೋಕ್ಷೊಗ್ ಪೋಯೆ. ಇಂಚಿಡ್ ಸುಜ್ಯೋತಿಕೆ ಪಣ್ಪುನಾಳ್ ತನ್ನ ತೈನಾತಿಪೊಣ್ಣಾಯಿನ ಜಕ್ಕಿಣಿನೊಟ್ಟುಗು ಆಹಾರೊ ದೆತ್ತೊಣಂದೆ ದೀರ್ಘ ಕಾಲೊ ತಪಸ್ಸ್ ಮಳ್ತಳ್. ಸುಜ್ಯೋತಿಕೆನ ಪೊರ್ಲುಗ್ ಮರ್ಲಾಯಿನ ಇಂದ್ರೆ, ಆಳೆನ ಅರುಕ್ ಪೋದ್, 'ಈ ಸಾವಿರೊ ಯುಗೊ ಮುಟ್ಟ ಎನ್ನ ಸೇವೆ ಮಳ್ಪು. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಸುದೆ ಆದ್ ಪರಿತ್ತ್‌ದ್ ಲೋಕೊಗು ಉಪಕಾರಿಯಾವೊಳಿ'ಂದ್ ಪಂಡೆ. ಸುಜ್ಯೋತಿಕೆ ಆ ಪಾತೆರೊಗು ಒಪ್ಪಂದೆ ಒಡನೆ ಜಕ್ಕಿಣಿನೊಟ್ಟುಗು ಸುದೆ ಆಯಳ್. ಆ ಜಕ್ಕಿಣಿಯೇ ಕನಕಾ ನದಿಂದ್ ಪುದರ್ ದೆತ್ತೊಂಡಳ್.

ಸುದೆತ್ತ ಒರುವಾಯಿನಂಚಿನ ಸುಜ್ಯೋತಿಕೆನ್ ತೂದು ಪಿಸ್‌ರ್ ನೆತ್ತಿಗೇರಿನ ಇಂದ್ರೆ, 'ನಿಕುಳಿರುವೆರ್ ನೀರಿಜ್ಜಾಂದಿನ ಪೊಟ್ಟು ಸುದೆಕ್ಕ್‌ಳಾಲೆ'ಂದ್ ಶಾಪೊ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಸುಜ್ಯೋತಿಕೆ ಇಂದ್ರಗ್ ಶರಣಾದ್ ಪ್ರತಿಶಾಪೊ ನಟ್ಟೆಯಳ್. ಅಪಗ ಇಂದ್ರೆ, 'ದುಂಬುಗ್ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ಕಾವೇರೀನದಿಯಾದ್ ಭಾಗಂಡಕ್ಷೇತ್ರೊಗು ಬರ್ಪಳ್. ಆತಾಯಿನಗ ನಿಕ್ಕ್‌ಳೆನ ಶಾಪೊ ನಿಮೃತ್ತಿಯಾಪುಂಡು'ಂದ್ ಪಂಡೆ. ಕನಕೆಲ ಸುಜ್ಯೋತಿಕೆಲ ಭಾಗಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರೊಗು ಪೋಯೆರ್. ಅಳ್ಪ ಕಾವೇರಿನ್ ಸ್ತುತಿ ಮಳ್ತೆರ್. ಮಸ್ತ್ ವರ್ಷೊಡ್ದು ಬುಕ್ಕೊ ಆ ರಡ್ಡ್ ಸುದೆಕ್ಕ್‌ಳ್‌ಲ ಕಾವೇರಿನೊಟ್ಟುಗು ಸೇರೊಂದ್ ಕಡಲ್‌ನ್ ಸೇರಿಯೊ.

ನಾಲನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ಬುಕ್ಕೊ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ಪರಮೇಶ್ವರೆ ಪಂಡಿನ ಕಾವೇರಿನ ಮಹಿಮೆ ಅಂಚನೆ ಆಳೆನ ದುಂಬುದ ಕತೆನ್ ಸೂತ ಮಹರ್ಷಿ ಋಷಿಕ್ಕ್‌ಳೆಗ್ ಇಂಚ ಪಣ್ಪೆ:

ಕಾವೇರಿ ಮಾತ ಪಾಪೊಳೆನ್ಲ ನಾಶ ಮಳ್ಪುನಾಳ್. ಸೂರ್ಯೆ ತುಲಾರಾಶಿನ್ ಪೊಗಿನಗ ಮಾತ ತೀರ್ಥೊಳ್ಲಾ ಕಾವೇರಿನೊಟ್ಟುಗು ಸೇರುವೊ. ಗಂಗಾನದಿತ್ತ ಜಳಕೊಡ್ದ್ಲ ನೂದು ಪಾಲ್ ಹೆಚ್ಚ ಪುಣ್ಯೊ ಕೊರ್ಪುನವು. ರಾಮಸೇತುದ ದರ್ಶನೊಡ್ದುಲ ನೂದು ಪಾಲ್ ಹೆಚ್ಚ ಪುಣ್ಯೊದವು ಈ ಕಾವೇರಿನದಿತ್ತ ಮೀಪಾಟೊ.

ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ಅಗಸ್ತ್ಯೆ ಪಣ್ಪಿ ಋಷಿ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಟ್ಟಿತ್ತೆ. ಆಯೆ ಒಂಜಿ ದಿನೊ ತನ್ನ ಕಮಂಡಲ್‌ನ್ ಶಿಷ್ಯೆರೆನ ಕಯಿಟ್ಟ್ ಕೊರ್ದ್ ಪೋದಿತ್ತೆ. ಅಪಗ ಒಂಜಿ ಕಕ್ಕೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಶಿಷ್ಯೆರೆನ ಕಯಿಟ್ಟಿತ್ತಿ ಕಮಂಡಲ್‌ನ್ ಒಯಿತ್ತ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ್. ಕಮಂಡಲ್‌ಡಿತ್ತಿ ನೀರ್ ಪೂರಾ ಗುತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಂಡ್. ಅಗಸ್ತ್ಯೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಇಂದೆನ್ ತೂಯಿನಗ ಆಯಗ್ ಪಿಸ್‌ರ್ ಏರ್‌ಂಡ್. ಆತಾಯಿನಗ ಬ್ರಹ್ಮೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಋಷಿನ್ ಸಮಾದಾನೊ ಮಳ್ತೆ. ಋಷಿನ ಪಾತೆರೊದಂಚನೆ ಬ್ರಹ್ಮೆ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸ್‌ದ ಬಲೊಟ್ಟು ಅಳ್ಪನೇ ಒಂಜಿ ತೀರ್ಥೊನು ಉಂಡುಮಳ್ತೆ.

ಬುಕ್ಕೊ ಅಗಸ್ತ್ಯೆ ಕಮಂಡಲ್‌ಡ್ದ್ ಪರಿತ್ತ್ ಪೋಯಿನ ಮಾತ ತೀರ್ಥೊಳೆನ್ಲ ಪಿರ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಕುಂಡಿಕೆಡ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಳ್ತೆ.

ಅಯಿನನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ದ್ವಾಪರ ಯುಗೊಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಗ್ ಪಂಡಿನ ಕಾವೇರಿನ ಕತೆ ಇಂಚ ಉಂಡು:

ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ದೇವತೆಳ್ಲ ರಕ್ಕಸೆರ್ಲ ಸೇರೊಂದು ಕಡಲ್ ಕಡೆಯೆರ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಅಮೃತೊನ್ ರಕ್ಕಸೆರ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಕೊಂಡೊಯೆರ್. ದೇವತೆಳೆಗ್ ನಿರಾಸೆ ಆಂಡ್. ಆತಾಯಿನಗ ವಿಷ್ಣುನ ಅಂಶೊಡ್ದ್ ಮೋಹಿನಿ ಪುಟ್ಟಿಯಳ್. ಆಳ್ ರಕ್ಕೆಸೆರೆಡ ಮೋಕೆ ಉಂಡುಮಳ್ತ್‌ದ್, ಮರ್ಲ್‌ಕಟ್ಟಾದ್ ಆಕ್‌ಳೆಡಿತ್ತಿನ ಅಮೃತೊನ್ ಕೊಂಡತ್ತ್‌ದ್ ದೇವತೆಳೆಗ್ ಕೊರ್ಯಳ್. ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಆಳ್ ಸಹ್ಯಾಚಲೊಂದ್ ಪುದರುಪ್ಪಿ ಪರ್ವತೊದಂಚಿ ಪೋಯಳ್. ಅವ್ವೇ ಪೊರ್ತುಡು ಲಕ್ಷ್ಮಿನ ಅಂಶೊಡ್ದು ಪುಟ್ಟಿನ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆನ್ ವಿಷ್ಣು ತನ್ನ ಮಗೆ ಆದಿತ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮಗ್ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಬ್ರಹ್ಮೆ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆನ್ ಸತ್ಯಲೋಕೊಗು ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋಯೆರ್.

ಉಂದುವೇ ಸಂದರ್ಭೊಡು ಸಹ್ಯಾಚಲೊತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಟ್ಟ್ ಕವೇರೆ ಪಣ್ಪುನ ಋಷಿ ತಪಸ್ಸ್ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆರೆನ ತಪಸ್ಸ್‌ದ ನಿಷ್ಠೆಗ್ ಮೆಚ್ಚಿನ ಬ್ರಹ್ಮದೇವೆರ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದ್ 'ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟೊ ಒವು ಪಣ್'ಂದ್ ಕೇಂಡೆರ್. ಆತಾಯಿನಗ ಕವೇರೆ ಋಷಿ, 'ತನ್‌ಕ್ ಪುತ್ರಸಂತಾನೊ ಇಜ್ಜಿ, ಸಂತಾನಭಾಗ್ಯೊನ್ ದಯಮಲ್ಪೊಡು'ಂದ್ ನಟ್ಟೊಂಡೆರ್. ಅಪಗ ಬ್ರಹ್ಮೆ, 'ನಿಕ್ಕ್ ಜೋಕುಳೆನ ಭಾಗ್ಯೊ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ ಪಣ್ಪಿ ಎನ್ನ ಮಗಳೆನೇ ನಿಕ್ಕ್ ದಾನ ಮಳ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆ'ಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಕವೇರಮುನಿ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆನ್ ಮಗಳಾದ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಳ್ಪುವೆರ್. ಬುಕ್ಕೊ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗಳಾಯಿನ ಆ ಕಾರ್ಣಿಕೊದಾಳೆನ್ ಸ್ತುತಿ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೊಗು ಪೋಯೆರ್. ಲೋಪಾ

ಮುದ್ರೆ ಈಶ್ವರನ್ ಪೂಜೆ ಮಳ್ತೊಂದು ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಆಡೆಗ್ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿ ಬತ್ತೆರ್. ಅಳ್ಪ ಕವೇರನ ಮಗಳ್ ತಪಸ್ಸ್‌ಡಿಪ್ಪುನೆನ್ ತೂದು ಆಳೆನ ಎರ್ಕ ಪೋದ್ 'ಯಾನ್ ಆಳೆನ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪೆ'ಂದ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ಆಳ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ ಒಪ್ಯಳ್. ಆಂಡ 'ಯಾನ್ ಲೋಕೊಗು ಉಪಕಾರೊ ಮಳ್ಪುನಂಚಾವೊಡು' ಪಣ್ಪಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಆಸೆನ್ ಅಗಸ್ತ್ಯೆರೆಡ ಬಿನ್ನಯೊ ಮಳ್ಪುವಳ್. ಅಯಿಕ್ಕ್ ಆರ್ 'ಈ ಕಾವೇರಿ ಪಣ್ಪಿ ಪುಣ್ಯಪುದರ್‌ಡ್ ಲೋಕೊಡು ಪುದರ್ ದೆತ್ತೊಂದು ಮಾತ ಸುದೆಕ್ಕ್‌ಳೆಗ್‌ಲ ಪಲ್ದಿ ಯಾದುಪ್ಪುಲ' ಪಣ್ದ್ ವರೊ ಕೊರ್ದ್ ಏತ್ ಪೊರ್ತ್‌ಗ್‌ಲ ಆಳೆನ್ ತನ್ನ ಕಮಂಡಲ್ ದುಳಾಯೇ ದಿವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಅಗಸ್ತ್ಯೆರ್ ಕಮಂಡಲ್‌ನ್ ಶಿಷ್ಯೆರೆನ ಕಯಿಟ್ ಕೊರ್ದ್ ತಾನ್ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಳ್ಪರೆ ಕನಕಾನದಿತ್ತ ಬರಿಕ್ ಪೋಯೆರ್. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾದ್ ಕಮಂಡಲ್ ಶಿಷ್ಯೆರೆನ ಕಯಿಡ್ದ್ ಜಾರ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಬೂರ್‌ಂಡ್. ಅಯಿತ್ತುಳಾಯಿತ್ತಿ ಗಂಗಾ ತೀರ್ಥೊಳು ಪಿದಾಯಿ ಗುತ್ತುಪೋಂಡ್. ಒಟ್ಟ್‌ಗೇ ಇತ್ತಿ ಅಗಸ್ತ್ಯೆರೆನ ಬುಡೆದಿಲಾ ಪಿದಾಡ್ಯಳ್. ಅಗಸ್ತ್ಯೆರೆಗ್ ಈ ವಿಷಯೊ ತೆರಿಂಡ್. ಆರ್ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆನ್ ಲೆತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆ 'ಈರ್ ಎನ್ನನ್ ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಳ್ತಿನೆಟ್ ಯಾನ್ ಪಿದಾಡ್‌ದ್ ಬತ್ತೆ. ಯಾನ್ ಕಂಡಿತೊ ಕಡಲ್‌ನ್ ಸೇರುವೆ'ಂದ್ ಪಂಡಳ್. ಅಳ್ಪ ಸೇರ್‌ದಿತ್ತಿ ಬ್ರಾಣೆರ್‌ಲ ಆಳೆನ ಪಾತೆರೊನೇ ಒಪ್ಪಿಯೆರ್. ಅಗಸ್ತ್ಯೆರೆಗ್ ಪಿಸ್‌ರ್ ತಡೆಯರಾವಂದೆ 'ನಿಕ್ಳ್ ನೀಚಬ್ರಾಣೆರಾಲೆ'ಂದ್ ಆಕ್ಳೆಗ್ ಶಾಪ ಕೊರ್ಯೆರ್. ಬುಕ್ಕೊ ಲೋಪಾಮುದ್ರೆಗ್ 'ಈ ನಿನ್ನ ಉಡಲ್‌ನ್ ರಡ್ಡ್ ಬಾಗೊ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಅಂಶೊಡಾಂಡಲ ಎನ್ನ ಅರುಟ್ಟುಪ್ಪುಲ'ಂದ್ ನಟ್ಟೊಂಡೆರ್. ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಬಯಕೆದಂಚನೆ ಆಳ್ ರಡ್ಡ್ ಒರು ಆದ್ ಒಂಜಿ ಒರುಟ್ಟು ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಬುಡೆದಿಯಾದ್ ಇತ್ತಳ್; ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಒರುಟ್ಟು 'ಕಾವೇರಿ' ಪಣ್ಪಿ ಪುದರ್‌ದ ಸುದೆಯಾದ್ ಪರಿತ್ತಳ್. ಅಗಸ್ತ್ಯೆರ್ ಶಾಪೊ ಕೊರ್‌ನ ಬ್ರಾಣೆರೆಗ್ ಆಳ್ ದಿಂಜ ಸಂಪತ್ತ್‌ನ್‌ಲ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸ್‌ನ್‌ಲ ಕೊರ್ಯಳ್.

ಇಂಚ ಕೃಷ್ಣದೇವೆರ್ ವಿವರವಾದ್ ಪಂಡಿನ ಕಾವೇರಿನ ಕತೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ರುಕ್ಮಿಣಿಗ್ ಬಾರೀ ಸಂತೋಷ ಆಂಡ್.

ಉಂದು ಈತ್ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತೊಡು ಕಾವೇರಿನ ಕತೆಟ್ಟುಪ್ಪುನ ಸುರುತ ಅಯಿನ್ ಅಧ್ಯಾಯೊಳೆನ ಕತೆ. ಈಡೆಗ್ ಮುಟ್ಟದ ಭಾಗೊ ತುಳುತ್ತ **ಕಾವೇರಿ** ಕಾವ್ಯೊಡು ಒಂತೆಲ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಜ್ಜಿ. ಇಂದೆಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊದ, ಪಂಡ ಆಜನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊದ ಸುರುತ ಒಂತೆ ಭಾಗೊ (ಸುರುತ್ತ ೧೦೩ ಪದ್ಯೊಳು) ತಿಕ್ಕಂದಿನೆಡ್ದಾವರೊ ಅಯಿನ್‌ಲ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತೊದ ಕತೆಡ್ದೇ ಮುಳ್ಪ ಕೊರೊಡಾಪುಂಡು. ಅವು ಇಂಚ ಉಂಡು:

ಆಜನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ಪ್ರಾರ್‌ಡ್ ತ್ರಿಗುಣಿ ಪಣ್ಪಿ ಒರಿ ಬ್ರಾಣೆ ಇತ್ತೆ. ಆಯೆ ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಬುಡೆದಿ ನೊಟ್ಟುಗ್ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗ್ ಪೋದು ಗಂಗಾನದಿತ್ತ ಬರಿಕ್ಕ್ ಬತ್ತೆರ್. ಗಂಗಾದೇವಿ

ಪೊಣ್ಣ ಒರುಟ್ಟು ಆಯನ ಎದ್ರ್‌ಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬತ್ತಳ್. ತ್ರಿಗುಣಿ ಆಳೆನ್ ತೂದು 'ಓ ಗಂಗಾದೇವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಉಡಲ್ ಇಂಚ ಪಾಪೊಡು ದಿಂಜಿದುಪ್ಪರೆ ಕಾರಣೊ ದಾನೆ'ನ್ದ ಕೇಂಡೆ. 'ಪಾಪಿಳು ಎನ್ನಳ್ಪ ಮೀದ್ ಪವಿತ್ರೆರ್ ಆಪೆರ್. ಆಕ್ಲೆನ ಪಾಪೊಳು ಎನ್ನಡನೇ ಒರಿಯುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ಇಂಚಾತ್ಂಡ್'ಂದ್ ಗಂಗೆ ಪಣ್ಪಳ್. ಅತ್ತಂದೆ, 'ಓ ತ್ರಿಗುಣಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಮಾತ ಪಾಪೊಳುಲ ಪರಿಹಾರ ಆವೊಡುಂದಾಂಡ ಈ ಕಾವೇರಿನದಿಟ್ಟ್ ಮೀಲ'ಂದ್‌ಲ ಪಣ್ಪೆರ್. ಗಂಗೆನ ಪಾತೆರೊದಂಚನೆ ತ್ರಿಗುಣಿ ಅಳ್ಪಡ್ದ್ ಪಿದಾಡ್‌ದ್, ಬುಡೆದಿನೊಟ್ಟುಗು ಕಾವೇರಿನದಿತ್ತ ಕರೆಕ್ಕ್ ಬತ್ತೆ. ಅಳ್ಪ ಕಾವೇರಿನ್ ತೂದು 'ಓ ಕಾವೇರಿಯೇ, ಗಂಗೆ ಪಾಪೊಡು ದಿಂಜಿದುಪ್ಪುನೆನ್ ಯಾನ್ ತೂಯೆ. ಈ ಪಾಪಮುಕ್ತೆ ಆದ್ ತೋಜುವ. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಕಾರಣೊ ದಾನೆ?'ಂದ್ ಕೇಂಡೆ.

ಆತಾಯಿನಗ ಕಾವೇರಿ, 'ಯಾನ್ ಮಾತ ಜೀವಜಂತುಳೆನ ಎಡ್ಡೆಪ್ಪುನೇ ಬಯಕುನ ಉದ್ದೇಶೊಡು ಭೂಮಿಗ್ ಬತ್ತ್‌ನಾಳ್. ಅಂಚಾಯಿನೆಟ್ ನಿಕ್ಕ್ ಪಾಪಲೇಪೊ ಎನ್ನಡ ತೋಜುಜ್ಜಿ'ಂದ್ ಪಂಡಳ್. ಬುಕ್ಕೊ 'ಈ ಕುಂಟು, ನೀರ್, ಕಣಕ್ಕ್ ಪಂತಿಪಜಿರ್, ಪರ್ಂದ್‌ಳೆನ ಮುಖಾಂತ್ರೊ ಜನೊಕ್ಲೆಳೆಗ್‌ಲ, ಪ್ರಾಣಿಳೆಗ್‌ಲ ಉಪಕಾರ ಮಳ್ಪು. ಇಂದೆಟ್ಟ್ ನಿನ್ನ ಏಳಿಗೆ ಆಪುಂಡು'ಂದ್‌ಲ ಪಂಡಳ್.

ತ್ರಿಗುಣಿ ಅಳ್ಪಡ್ದ್ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಳೆನ ಆಶ್ರಮೊಕ್ಕ್ ಪೋಯೆ. ಅಳ್ಪ ಪರೋಪಕಾರೊ ಮಳ್ತೊಂದು ಬದ್‌ಕ್ಯರೆ ಸುರುಮಳ್ತೆ.

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರೆರ್ ಬ್ರಾಣೆರ್‌ನ ರೂಪೊಡು ತ್ರಿಗುಣಿನ ಆಶ್ರಮೊಕ್ಕ್ ಬತ್ತೆರ್. 'ಎಂಕ್ಳ್ ಎಡ್ಡೆ ಬಡವುಡು ಬತ್ತ್‌ದೊ. ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಉಪ್ಪಡ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಉಣ್ಪು ಕೊರು'ಂದ್ ಪಂಡೆರ್. ಆಂಡ ತ್ರಿಗುಣಿನ ಆಶ್ರಮೊಡು ಒವ್ವೇ ಧಾನ್ಯೊ ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಆಯೆ ಒಡನೆ ಕಂಡೊಗು ಪೋದು ಅಳ್ಪ ಬಿತ್ತ್‌ದಿತ್ತಿ ಬಾರ್‌ಳೆನ್ ಪೂರ ಪೆಜೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬುಡೆದಿಡ ಕೊರ್ಯೆ. ಆಳ್ ಅವೆನ್ ಮಾತ ಎಡ್ತ್‌ದ್ ಅರಿ ಮಳ್ತ್‌ದ್, ಆ ಅರಿನ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಉಣ್ಪು ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಬಿನ್ನೆರೆಗ್ ಬಳಸಿಯಳ್. ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರ್ ಆಯಿನ್ ಉಂಡ್‌ದ್ ಸಂತೋಷೊಡು ಅಳ್ಪಡ್ದ್ ಅಗತೆರ್.

ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ದಿನೊ ತ್ರಿಗುಣಿ ತನ್ನ ಕಂಡೊದಂಚಿ ಪೋಯೆ. ಕಂಡೊಡು ಕೆಯಿ ಪಯಾದ್ ದಿಂಜಿದುಪ್ಪುನೆನ್ ತೂಯೆ. ಬಿತ್ತ್ ಇಜ್ಜಂದೆನೇ ಈ ಕೆಯಿ ಎಂಚ ಆಂಡ್'ಂದ್ ಆಯಗ್ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಂಡ್. ಬುಡೆದಿಗ್‌ಲಾ ಈ ಸೋಜಿಗೊದ ವಿಚಾರೊನು ತೆರಿಪ್ಪಾಯೆ. ಆಳ್ 'ಉಂದು ಮಾತ ಆ ಅನ್ನದಾನೊದ ಫಲೊ'ಂದ್ ಪಂಡಳ್.

ತ್ರಿಗುಣಿ ಕೆಯಿನ್ ಪಿರಾದ್ ಕೊಂಡತ್ತ್‌ದ್, ಕೆಯಿ ನೋತ್‌ದ್, ಬಾರ್ ಎಡ್ತ್‌ದ್, ಅರಿ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಆ ದಿನೊನೆ 'ಪುದ್ವಾರ್'ದ ಒಣಸ್ ಉಣೊಡುಂದ್ ಗ್ರೆಯಿತ್ತೊಂಡೆ. ಅವ್ವೇ ಪೊರ್ತುಗ್ ಬ್ರಾಣೆರೆನ ವೇಷೊಡುಪ್ಪಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರೆರ್‌ಲ ಆಡೆಗ್ ಬತ್ತೆರ್.

ಈಡೆಗ್ ಮುಟ್ಟದ ಕತೆ ತುಳು 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊಡು ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಜ್ಜಿ. ಉಂದೆಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್‌ದ (೧೦೪ನೇ ಪದ್ಯೊಡ್ದು ಸುರುವಾದ್) ಕತೆ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊಡು ಇಂಚ ಉಂಡು:

ಬತ್ತಿನ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಳು ತ್ರಿಗುಣೆಡ ಪಣ್ಪೆರ್:

ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಮಹೇಶ್ವರೇರ್ಕುಳತೆಂಕುಳೇ ಪರಿವಾರೊಮಾ
ಸನ್ಮನೀಪ್ಪೇರಾದಿಟೆಂಕುಳೆ ಬೀಜಪಾವನ(ಭು)ಕ್ತಿಕ್
ಧರ್ಮಸಾಧಕೆಯಾಸ್ಟಿ ನಿರ್ಮಲಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮಯೆಂದ್‌ತ್
ಬ್ರಹ್ಮೆರಂಡ(ಕ)ಟಾಹೊಂಟೆಯ್ಯತಿಪೆರ್ಮೆ ವರ್ಧಿತ್‌ಣಾಪಿಮಾ ॥
ಕೇಂಡನೇಕೊಲ ಮೋದಿತೆಂಕುಳು ಏತಲಾ ಮನಸಾರ್‌ಸ್ಟ್
ಉಂಡ್ ಚೂವೆರ ಯೋಗ್ಯೊವೆಂದೆಣೆತೀಡೆಕಾವ ಗೆಮೀತ್‌ಣ
ದೆಂಡಿಪ್ಪೋ(ರ್ತ್)ಣ ಜಾಕ್ ಯಜ್ಞೊತಪಸ್ಸ್ ಸರ್ವಪುರಾಣೊಮೀ
ಪಂಡ್ ಜಾಫಲೊ ಅನ್ನದಾನೊಮೆ ಮುಖ್ಯೊ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುಂಗವಾ ॥

— ಅ. ೬, ಪ. ೧೦೪-೧೦೫

'ಆನಿ ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲಡ್ ಬಿತ್ತ್‌ದ ಅರಿತ್ತ ಉಣ್ಪು ಉಂಡಿನಾಕ್ಳ್ ಎಂಕ್ಳೇ. ನಿನ್ನ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊ ಎಂಕ್ಳೆಗ್ ಸಂತೋಷೊ ಕೊರ್ತ್ಂಡ್. ಈ ಧರ್ಮಸಾಧನೆ ಮಳ್ಪುನ ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಬ್ರಾಣೆ. ನಿನ್ನ ಕತೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಎಂಕ್ಳೆಗ್ ಭಾರಿ ಸಂತೋಷಾತ್ಂಡ್. ಆಂಡಲ ನಿನ್ನ ಉಣ್ಪುನ್ ಉಂಡ್‌ದ್ ತೂಪುಣೊವೆಡ್ಡೆಂದ್ ಮನಸ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಈಡೆಗ್ ಎಂಕ್ಳ್ ಬತ್ತ್‌ದೊ. ಯಜ್ಞೊ, ತಪಸ್ಸ್, ಪುರಾಣಶ್ರವಣೊ –ಇಂಚಿನೆನ್ ಮಾತ ಮಳ್ತೊಂದು ದಾಯೆ ದೇಹದಂಡನೆ ಮಳ್ತೊಣೊಡು? ಅನ್ನದಾನೊ ಇಂದೆಡ್ದ್ ಮಾಂತೆಡ್ದ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆ'ಂದ್ ಪಂಡೆರ್.

"ಇಂಚಿನ ಅನ್ನದಾನೊ ಮಳ್ಪುನ ಈರೆನಂಚಿನ ಸಾಧುಳೆನ ಸಂಗೊ ಮಳ್ಪುನಾಕ್ಳೆನ ಸಾವಿರ ಜನ್ಮೊಳೆಡ್ ಮಳ್ತ್‌ನ ಪಾತಕೊಳುಲಾ –**ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿನಿ ಚೂಸ್ಟಿ ಕರ್ತಲೆ ತಂದೊಮಾ** (ದೊಂಬು ಬೂರಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಕತ್ತಲೆ ಪೋಪುನಂಚನೆ), **ಬೀರಿ ಪತ್ತ್‌ಸ್ಟಿ ವೇಣುತಾ ಮಲೆತಂದೊಮೆ** (ಸೂ ಪತ್ತ್‌ನ ಬೆದ್‌ರ್‌ದ ಪುಂಡೆಲ್‌ದಂಚನೆ)– ಒಡನೆ ಪೂರ ನಾಶ ಆವು'ಂದ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ಇಂಚ ಪಂಡ್‌ದ್ ಆಕ್ಳ್ ತನ್‌ಕ್ಳೆ ನಿಜ ರೂಪೊನು ತೋಜಾಪೆರ್. ಮುಳ್ಪ ಕವಿ ದೇವೆರೆನ (ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಳೆನ) ಪೊರ್ಲುನ್, ಸ್ತುತಿನ್ ಪೂರ ವರ್ಣನೆ ಮಳ್ಪರೆ ಎಣ್ಮೊ ಪದ್ಯೊಳೆನ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ಪುವೆ.

ಬುಕ್ಕೊ ಬ್ರಹ್ಮೆ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರೆರ್ ತ್ರಿಗುಣೆಡ ಪಣ್ಪೆರ್: "ಬಲ್ಲ, ಈ, ನನತ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯೊಳೆನ್ ನಿನ್ನ ದಾಸಿನ ಮಗನ ಕಯಿಕ್ಕ್ ಕೊರ್ದ್, ಬುಡೆದಿನೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಬಲ್ಲ. ಪೂತ ವಿಮಾನೊನ್ ಬಡತ್ತ್‌ಲ. ನಮೊ ಪೋಯಿ"ಂದ್ ಆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಳು ಪಣ್ಪೆರ್. ಅಂಚನೆ, ಆಯೆ ದಾಸಿನ ಮಗನ್ ಲೆಪ್ಡಾತ್ 'ಈತ್‌ನೆಟಗ ನಡಪ್ಪಾವೊಂದು ಬತ್ತ್‌ನ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯೊಳೆನ್ ಇಂಚನೇ ನಡಪ್ಪಾವೊಂದ್ ಪೋಲ. **'ಮುಂಡೆಟ್ೀ**

ಕರಪಲ್ಲವ್ರೋಮಿಜಿಯಾ ದಿವಾಕರೆ (ಭೂ)ಮಿಯಾ ಉಂಡ್ ಯೇತ್ ದಿನೊಂಕ್‍ಲೀ ಕುಳೆಕಾ ದಿನೊ ಶುಭೊ ವರ್ಧಿಗಾ' (ಈ ಭೂಮಿ, ಈ ಸೂರ್ಯೆ ಏತ್ ಕಾಲೊ ಮುಟ್ಟ ಉಂಡಾ ಆತ್ ಕಾಲೊ ಮುಟ್ಟ ಎಡ್ಡೆನೇ ಆವಡ್) ಪಂಡ್‍ದ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಕಯಿ ದೀಡ್ತ್ ಆಶೀರ್ವಾದೊ ಮಳ್ತೆರ್.

ಮೂಜಿ ಲೋಕೊ ಪುಲಂಜ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆ ಕಾವೆರೀಗುಣೊಂತಾವನೆ
ಆಜಿನಾಲಿಶೆಕೊಪ್ಪ ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶಿತಾ ದಿವೊಮೇರ್‍ಸ್ವೇಂ
ದಾ ಜಗನ್ಮಯೆ ಪಾರ್ವತೀ ತೆಳಿಯೋಯೆರೆನ್ನಿನಧ್ಯಾಯೊಮೇ
ಆಜಿ ಆಸ್ಟ್‍ಣ್ ಕಾವೆರೀನನುರಾಗೊಂತಾವ ರೆಚೀತ್‍ಣೌ ॥

ಇಂಚ "ಮೂಜಿಲೋಕೊಲ ಪುಗರುನಂಚನೆ ಕಾವೇರೀನದಿತ್ತ ಗುಣೊಂತಾವರೊ ಪತ್ತ್ ದಿಕ್ಕ್‍ಳೆಡ್‍ಲಾ ಪುದರ್ ದೆತ್ತೊಂದ್ ದೇವಲೋಕೊಗು ಪೋಯೆಂದ್ ಆ ಶಿವೆ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ತೆರಿಪ್ಪಾಯೆರ್ ಪಣ್ಬುನಾಡೆಗ್ ಕಾವೇರಿನ ದಯೆಟ್ಟ್ ಬರೆಯಿನ ಅಧ್ಯಾಯೊಳು ಆಜಿ ಆಂಡ್"ಂದ್ ಕವಿ ಆಜನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊನು ಮುಗಿಪ್ಪುವೆ.

ಏಳನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ಲೋಪಶಮುನಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯೆರೆಗ್ ಕಾವೇರಿನ ಮಹಿಮೆನ್ ತೆರಿಪ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ಯೆರ ಬೋಡಾದ್ ಶ್ಯೇನ-ತ್ರಿಜಟೆರೆನ ಪಾತೆರಕತೆನ್ ಪಣ್ಪೆರ್:

ದುಂಬೊರಿ ಉಣ್ಯರ ಗತಿ ಇಜ್ಜಂದೆ ಶ್ಯೇನೆ ಪಣ್ಪೆ ಬಡ ಬ್ರಾಣೆ **ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಯಾತ್ರಿತೆನ ಮೇಲ್ಪ ಪರದೇಶೊ** (ಒಂಜಿ ದಿನೊ ದೇಶಾಂತರೊಗ್ ಪೋಯೆ). ಆಯೆ ಕಾಶಿಗ್ ಪೋದ್ ಅಳ್ಪ ಗಂಗೆನ ಕರೆಟ್ ಸಮಾಧಿಸ್ಥಿತಿಟ್ಟ್ ಜಪೊ ಮಳ್ತೊಂದಿತ್ತಿ ತ್ರಿಜಟರಾಜನ್ ತೂಯೆ. ಆ ರಾಜೆ ಶ್ಯೇನಗ್ ಅಡ್ಡಬೂರ್‍ದ್– 'ಈ ಸುದೆಕ್ಕ್‍ಳೆಡ್ ಹೆಚ್ಚ ಫಲೊ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಸುದೆ ಒವ್ವು, ವಿಸ್ತಾರವಾದ್ ಪಣ್‍ಲೆ'ಂದ್ ಪಣ್ಣಗ, –ಗಂಗೆ, ನರ್ಮದೆ, ಸರಸ್ವತಿ, ತುಂಗೆ, ಹರಿವೇಣಿ, ಸರಯೂ, ಗಂಡಕಿ, ತಾಮ್ರವತಿ, ಗೋಮುಖಿ– ಇಂಚ ಬೇತೆಬೇತೆ ಸುದೆಕ್ಕ್‍ಳೆನ ವರ್ಣನೆ ಮಳ್ತ್‍ದ್ ಅಕೇರಿಗ್ ತ್ರಿಜಟಕ್ಕ್ ಶ್ಯೇನೆ ಕಾವೇರಿನ ಕತೆನ್ ಪಣ್ಪೆ. ಜೋಕುಳಿಜ್ಜಂದಿನ ಕವೇರ ಮುನಿಕ್ಕ್ ಬ್ರಹ್ಮೆರ್ ತನ್ನ ಮಗಳೆನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಅಯಿಡ್ದಾವರೊ ಕುಶಿಯಾಯಿನ ಕವೇರ ಮುನಿ ಸ್ವರ್ಗೊಗು ಪೋಪೆರ್., ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಕ್ಕ್ ಅಗಸ್ತ್ಯೆ ಬರ್ಪೆರ್. ಅಳ್ಪ ಆರೆಗ್‍ಲ ಕಾವೇರಿಗ್‍ಲ ಮದ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ಮಾತ ಸುದೆಕ್ಕ್‍ಳೆ ನೀರ್‍ಲ ಸೇರ್‍ದಿಪ್ಪುನ ಕಾವೇರಿ ಕಮಂಡಲ್‍ಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಪರಿತ್ತ್‍ದ್ ಮೂಡಯಿ ಕಡಲ್‍ನ್ ಸೇರಿಯಳ್.

ಧನ್ಯಋಷಿ ನಾರದೆರ್ ಒಂಜಿ ದಿವಸೊಂಟ್ ಜಾಹ್ನವಿನಿ ದೆರ್ಶಿತೆರ್. ಜಾಹ್ನವಿ (ಗಂಗೆ)ನ್ ತೂಯಿನ ನಾರದೆರ್ ಆಳೆನ್ ಸ್ತುತಿ ಮಳ್ತ್‍ದ್ 'ನಿನ್ನಡ ಈತ್‍ಲ ಕುರೆ ಎಂಚಿನವು?' (**ಜಾಸ್ಟ್ ಕಲುಷತ್ವೊ**) ಪಣ್ದ್ ಗಂಗೆಡ ಕೇಂಡೆರ್. ಆಯಿಕ್ಕ್ ಗಂಗೆ–

'ಬೇತೆಬೇತೆ ರೀತಿದ ಪಾಪೊಳೆನ್ ಮಳ್ತಿನ ಜನೊಕ್ಕುಳು ಎನ್ನಳ್ಪ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮೀಪೆರ್. ಆಕ್ಳೆನ ಮಾತ ಪಾಪೊಳುಲ ಎನ್ನನ್ ಸೇರುವೊ. ಅಂಚಾದ್ ಈತ್ ಕುರೆ'

ಪಂಚಮಹಪಾಪೊ ಮುದೆಲಾಯಿ ದುರಿತೌಘೊ
ಚಂಚಲಿಪನೆತ್ತಸ್ಟೆನಿ ಸಲ್ಲ್‌ಸ್ಟಿ ಜೆಗತ್ತ್
ಅಂಚೆನಿನ್ ಸೇರಪ ವಿಮುಕ್ತಿ ಬರುವಾಕುಳೆಕ್
ಪಂಚಮಹದೋಷೊವೆನಿನಾಶ್ರಿಪಡೆಕೊಂಟೇ ॥

ಎನ್ನಡ ಉಂಡುಂದ್ ಪಣ್ಪಳ್. ಈ ಪಾಪೊಳು ಮಾತ ಪರಿಹಾರೊ ಆವೊಡಾಂಡ ಯಾನ್ ಇತ್ತೆ ಕಾವೇರಿನದಿಟ್ಟ್ ಮೀಯೊಡು. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ ಕಾವೇರಿ 'ಮಾತ ಪಾಪೊಳೆನ್‌ಲ ನಾಶ ಮಳ್ಪುನಾಳ್' (**ಸರ್ವದುರಿತಾಪಹೆ**) ಆ ಕಾವೇರಿ ನದಿಟ್ಟ್ ಮೀಂಡ 'ಆವೆದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಮಳ್ತಿನ ಬಾಜನೊ ಕಡಲ್‌ದ ನೀರ್‌ಡ್ ಕರಾದ್ ಪೋಪುನಂಚನೆ ಒಂಜೀತ್‌ಲ ಒರಿಯಂದೆ ಪಾಪೊ ನಾಶಾಪುಂಡು' (**ಆವೆಡಿನ ಭಾಂಡೊ ಲವಣಾಬ್ಧಿ ಟ್‌ಡಿನಂದೊ/ ಪೋವ್ಪೊಟಿಯನೆತ್ತ್**). ಇಂಚ ಪಾತೆರೊಂದು ಗಂಗೆಲ ನಾರದೆರ್‌ಲ ಕಾವೇರಿನದಿ ತ್ತಾಡೆಗ್ ಪೋಪೆರ್. ಅಳ್ಪ ಪೋದ್ ಮೀತಾಯಿನಗ ಗಂಗೆ 'ಅಮಾಸೆ ಬುಡ್ದ್ ಪುಣ್ಣಮೆಟ್ ಉದಿತ್ತ್ ಬತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಪೊರ್ಲುಡು ಬೆಳಗಿಯೆರ್' (**ಚಂದ್ರೆಯಮಸೇ ಬುಡ್‌ಸ್ಟ್ ಪುಣ್ಣಮೆಟುದೀಪ / ಸೌಂದರಿಯೊಂಟಾವ ಪದಿನಾಜಿ ಕಲೆ ಕೂಡ್‌ಸ್ಟ್**).

ಬುಕ್ಕೊ ನಾರದೆರ್‌ಲ ಗಂಗೆಲ ಅಳ್ಪಡ್ದ್ ಮಾಯಕಾಪೆರ್. ಇಂಚ ಶ್ಯೇನೆರ್ ತ್ರಿಜಟಡ ಕಾವೇರಿನ ಕತೆ ಪಣ್ಪೆರ್.

ಎಣ್ಮನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ಈ ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ಶಿವೆ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ಕಾವೇರಿನ ಮಹಿಮೆನ್ ತೆರಿಪ್ಪಾಯರೆ ಗಂಗೆಲ ಯಮುನೆಲ ಪಾತೆರೊಣುನ ಕತೆನ್ ಪಣ್ಪೆರ್.

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಗಂಗೆ, ಏರೆಡಲ ಪಣಂದೆ, ಯಮುನೆನ್ ಬುಡ್ದು ದೇಶಾಂತ್ರೊ ಪೋಪಳ್. ಆಳೆನ್ ಒಳ್ಪಲ ತೋಜಂದಿನ ಯಮುನೆಲ ಸರಸ್ವತಿಲ ತನ್ಕುಳು ಬಾರೀ ಪಾಪೊ ಮಳ್ತ್‌ದುಪ್ಪೊಡುಂದು ದುಕ್ಕಿತ್ತೊಂದು ಗಂಗೆನ್ ಊರಿಡಿಕ್ಕ ತಿರ್ಗ್‌ದ್, ಕಡಲ್‌ಡ್, ಗುಡ್ಡೆಡ್, ಕೆದುತ್ತಳ್ಪ ಪೂರಾ ನಾಡ್‌ದ್ ತಿಕ್ಕಂದೆ 'ಎಂಕ್ಳೆಡ ದಾಯೆಗ್ ಗಂಗೆ ಕೋಪಿತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಯಳಪ್ಪಾ'ಂದ್ ಮುರೆಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಗಂಗೆ ಎದ್‌ರ್ ಬರ್ಪಳ್. 'ಈತ್‌ನೆಟ ಓಡೆಗ್ ಪೋದಿತ್ತರ್? ಎಂಕ್ಳೆನ್ ಬುಡುದು, ಎಂಕ್ಳೆಡ ಪಣಂದೆ ಓಡೆಗ್ ಪೋದಿತ್ತರ್? ಎಂಚ ಈತ್ ಶುದ್ಧೊ ಆತರ್? ಈ ಪೂಕುಳು ಮಾತ ಒಳ್ಪಡ್ದ್?'ಂದ್ ಯಮುನೆ ಕೇಂಡಳ್. ಆತಾಯಿನಗ ಗಂಗೆ, "ಸುಮಾರ್ ತೀರ್ಥೊಳೆ ಗುಂಪುಗು ಗುರ್ಕಾರ್ತಿನಂಚನೆ ಉಪ್ಪುನ 'ಕಾವೇರಿ' ಪಣ್ಪಿ ಜಾಗೆಡ್ದ್ ಯಾನ್ ಬರೊಂದುಳ್ಳೆ' (**ಪಲು ತೀರ್ಥಗೆಣೊಂಕುಳೆಗಗ್ರೆತಿಯಾ ಕಾವೇರಿಯೆನ್‌ಪ್ಪೀ ಸ್ಥಲೊಂತೇ ನ್‌ತೆ ವರ್ಪುಣ**)ಂದ್ ಪಣ್ಪಳ್. ಆತ್ತಂದೆ 'ಇಂದೆನ ವಿವರೊಳೆನ್ ಕೇಣ್‌ಲ'ಂದ್‌ಲ ಪಣ್ದ್

'ಎನ್ನ ಪಾಪೊಳೆನ್ ಕಳೆವೊಣರೆ ಬೋಡಾದ್ ಯಾನ್ ಕಾವೇರಿನಡೆಗ್ ಪೋದಿತ್ತೆ' ಪಣ್ಣಗ, 'ನಿಕ್ಕ್ ಇಣೆಯಾಯಿನಕ್ಳ್ ಏರ್ಲ ಇಜ್ಜಿ, ಮಾತ ಸುದೆಡ್ದ್‌ಲ ಗಂಗೆನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠೊ ಪಣ್ಪೆರ್. ಅಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಈಯೇ ಕಾವೇರಿ ಮಾತೆರೆಡ್ದ್‌ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠೊ ಪಣ್ಪುನವು ಬಾರೀ ಸೋಜಿಗ ಆಪುಂಡು. ದಾಯೆಗ್ ಪಂಡ, ಅಯಿತ್ತ ವಿವರೊಳೆನ್ ಪೂರ ಪಣ್‌ಂದ್ ಯಮುನೆ ಪಣ್ಪಳ್. ಅಪಗ ಗಂಗೆ– 'ತಾನ್ ದುಂಬು ಭಗೀರಥಕ್ಕ್ ಬೋಡಾದ್ ಭೂಮಿಗ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬರ್ಪಿ ಪೊರ್ತುಡು– ಎನ್ನನ್ ತಾಂಗೊಣುನ ನರಮಾನಿ ಆ ಭೂಮಿಟ್ ಏರುಳ್ಳೆರ್? ಗುಡ್ಡೆ, ಇಲ್ಲ್‌ಬದ್ಕ್, ಭೂಮಿ –ದಾಯೆಗ್ ಇಡೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೊನೇ– ಅಡಿಮುದೆಲ್‌ಡ್ದೇ ನಾಶ ಮಳ್ಪುವೆಂದ್ ಪೊಣ್ಣಬುದ್ದಿದ ಹಾಂಕಾರೊಡು ಭಗೀರಥಡ ಪಂಡೆ. ಆ ಹಾಂಕಾರೊದ ಪಾತೆರೊಡ್ದಾವರೊ ಎನ್ನ ಮಿತ್ತ್ ವಾಗ್ದೋಷೊ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್. ಈ ದೋಷೊನ್ ಕಳೆವರೆ ಕಾವೇರಿಗ್ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡುಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಯಾನ್ ಕಾವೇರಿನಾಡೆಗ್ ಪೋಯೆ. ಆ ಸುದೆಟ್ಟ್ ಮೀದ್ ಇತ್ತೆ ದೋಷೊ–ಪಾಪೊಳೆನ್ ಮಾತ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಳ್ತೊಂದು ಬತ್ತೆ''ಂದ್ ಪಂಡಳ್. ಗಂಗೆ ಪಣ್ಪಳ್ ಕಾವೇರಿನದಿಟ್ಟ್ ಮೀಯೆರೆ ಎಡ್ಡೆ ಕಾಲೊ ಪಣ್ಣಗ–

> **ತುಲೆಟ್ೕ ರವಿ ಸಂಧಿತಿ ವೇಲೆಟೊರೀ ಕಲಿಕಾಲಯುಗೊಂಟ್**
> **ಛಲೊಪತ್ತ್‌ಸ್ಟ್ ಪೋಸ್ಟವುಳಾ ನದಿಟ್ೕ ಅವಗಾಹೊಮಿ ಬೆಂಬೀನ್**
> **ಮಲಿನೊಂಕುಳು ಮಾಂತಲ ಭಾಂಡೊಡೆತ್ೕ ಒಟ್‌ನಂದೊ ಕ್ಷಣೊಂಟೇ**
> **ಕಲೆ ಮಾಜಿವೊ ಪೂರ್ಣಶಶಾಂಕನಿಭೋ ನಿಮಿಷಾರ್ಧೊಮಿ ಕೊಂಡ್ ॥**
>
> — ಅ. ೮, ಪ. ೪೭.

ತುಲಾಮಾಸೊಡು (ಬೊಂತೆಲ್ ತಿಂಗೊಲುಡು) ಸೂರ್ಯೆ ಬತ್ತ್‌ದುಪ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಡು ಹಟ ಪತ್ತ್‌ದಾಂಡಲ ಪೋದು ಕಾವೇರಿ ಸುದೆಟ್ಟ್ ಮೀಂಡ, ಈ ಕಲಿಕಾಲೊಡು ನರಮಾನಿಗ್ ಬತ್ತಿನ ಮಾತ ದೋಷೊಲ –ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕರ ನೀರ್‌ಡ್ ಕರಾದ್ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕ– ಗಳಿಗೆದುಲಾಯಿ ನಾಶ ಆದ್ ಪುಣ್ಣಮೆದ ಚಂದ್ರನಂಚನೆ ಬೆಳಗುವೆರ್.

ಅಯಿಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಸಪ್ತರ್ಷಿಕುಂಡೊ, ಕಾವೇರಿ–ಕನಕಾಸಂಗಮೊ, ಸಪ್ತಲಿಂಗೇಶ್ವರ, ಚಂದ್ರಪುಷ್ಕರಿಣೀತೀರ್ಥ, ಶ್ರೀರಂಗಪುರೊ –ಇಂಚ ಸುಮಾರ್ ಜಾಗೆಳೆನ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರೊಳೆನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅಂಚನೆ ಮಹಿಮೆಳೆನ ವರ್ಣನೆ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಯಮುನೆಗ್‌ಲ ಸರಸ್ವತಿಗ್‌ಲ ತೆರಿಪ್ಪಾವೆರ್.

ಒರ್‌ಂಬನೆ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ಈ ಅಧ್ಯಾಯೊಟು ಶಿವೆ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ಐನ್ ನಮುನೆದ ಮೀಪಾಟೊದ ಲಕ್ಷಣೊಳೆನ್ ಪಣ್ಪೆ. ಮೀಪಾಟೊ ಐನ್ ನಮುನೆದವು: ನೀರ್, ಭಸ್ಮೊ (ಬೊಣ್ಯೊ), ಮಂತ್ರೊ, ತೀರ್ಥೊ ಬುಕ್ಕೊ ಜ್ಞಾನಸ್ನಾನೊ.

ನೀರ್ ಉಡಲ್‌ದ ಅಂಗೊಳೆನ್ ಸುದ್ದ ಮಳ್ಪು; ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಮಂತ್ರೊ ಸುದ್ದ ಮಳ್ಪು (ಮಂತ್ರೊ ಪಂಡ್‌ಂಡ ಮನಸ್ಸ್ ಸುದ್ದಾಪುಂಡು); ಭಸ್ಮೊ ಪಣ್ಪಿ ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀಂಡ (ಭಸ್ಮೊ ಪೂಜೊಂಡ) ಜೂವೊಗೆಡ್ಡೆ (ಜುವೊದ ಪಾಪೊಳು ಪೋವೊ); ದೇವೆರೆನ ತೀರ್ಥೊಡು ಪರಮಾತ್ಮೊ ಸುದ್ದಾಪುಂಡು ಬುಕ್ಕೊ ಜ್ಞಾನೊ ಪಣ್ಪಿ ನೀರ್ ದೆತ್ತೊಂಡ (ತೀರ್‌ನಾತ್ ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆ ಮಳ್ತ್‌ಂಡ) ಸರ್ವಾತ್ಮೊಲ ಸುದ್ದಾಪೊ.

ಬುಕ್ಕೊ ಈ ಅಯಿನ್ ಬಗೆತ್ತ ಮೀಪಾಟೊಳು ಒಂಜೆಡ್ಡ್ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ವಿವರವಾದ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀಪುನೆಡ್ದ್ ಭಸ್ಮೊಡು ಮೀಪುನವು ಪತ್ತ್‌ಪಾಲ್ ಎಡ್ಡೆ; ಭಸ್ಮೊಡ್ದು ಮಂತ್ರಸ್ನಾನೊಗ್ ಎರಟ್ಟಿ (ರಡ್ಡ್‌ಪಾಲ್) ಫಲೊ; ಅಯಿಡ್ದ್ ಎರಟ್ಟಿ ಫಲೊ ವಿಷ್ಣುನ ತೀರ್ಥೊಗ್; ಆಂಡ ಜ್ಞಾನಸ್ನಾನೊಗ್ ಮಂತೆಡ್ದ್‌ಲ ಹೆಚ್ಚ ಫಲೊ ಅಂಚಾಯಿನೆಡ್ ಅವು ಮಂತೆಡ್ದ್‌ಲ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವುಂದ್ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ಶಿವೆ ಪಣ್ಪೆರ್.

ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಸುರುತ ಬಗೆತ್ತ ಮೀಯಾಟೊ(ಜಲಸ್ನಾನೊ)ಗ್ ಕಾವೇರಿನದಿತ್ತ ನೀರ್ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ. ಅವು ಮಾಂತ ಗುಣೊನುಲ ಕೊರುಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್, ಏಪೊ ಬುಕ್ಕೊ ಎಂಚ ಕಾವೇರಿದ ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀಯೊಡು (ಸ್ನಾನವಿಧಿ) ಪಣ್ಪುನೆನ್ ವಿವರವಾದ್ ಪಣ್ಪೆರ್.

ಬುಕ್ಕೊ ಕೃಷ್ಣದೇವೆರ್ ರುಕ್ಮಿಣಿಗ್ ಪಂಡಿನ ಕುಕಲ ಪಣ್ಪಿ ರಕ್ಕಸನ ಕತೆನ್ ಪಣ್ಪೆರ್.

ಒರಿ ಕುಕಲೆ ಪಣ್ಪ ರಕ್ಕಸೆ ಋಷಿನ ವೇಷೊ ಪಾಡೊಂದು ಜನೊಕ್ಲೆಗ್ ಪೀಡೆ ಕೊರೊಂದು ತಿರ್ಗೊಂದು ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿನ್ ಪತ್ತೊಯ್ಪುವೆ. ಅಗಸ್ತ್ಯೆ ಬಲೊಟ್ಟು ತೊರ್ಪುನಗ ಕುಕಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಕುಂಡೊಗು ಬೂರ್‌ದ್ ಸಯ್ಪೆ. ಆಯಗ್ ಸೊರ್ಗೊ ಸಿಕ್ಕುಂಡು. ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಈ ಕಾವೇರಿ ಸುದೆತ್ತ ಗುಣೊನೇ ಕಾರಣೊ. ಈತ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ನಾನೊಂಜಿ ಕತೆ ಉಂಡು:

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಡ್ ಸಾದಿ ತತ್ತ್‌ದ್ ತಿರ್ಗೊಂದಿತ್ತಿ ಬ್ರಾಣೆ ಒರಿಯೆ ಬಡವು ತಡೆಯರಾವಂದೆ ತರೆ ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಬೂರ್‌ಪೆ. ಆತಾನಗ ವಿರಟೆ ಪಣ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಮಂಗೆ ಆಯನ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ್ ತೂದ್ ನನಲಾ ಪ್ರಾಣೊ ಪೋತ್‌ಜ್ಜಿಂದ್ ತೆರಿದ್ ಆಯನ ಉಡಲ್‌ಗಿಡೀ ನೀರ್ ತಲಿಪ್ಪುವೆ. ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ ಆಯನ ಬಾಯಿನ್ ಅಂಗಾವುನಂಚನೆ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಪರ್‌ಂದ್‌ಳೆನ್ ಮಾತ ತಿನ್ಪಾಯೆ; ಸಪ್ಪುಡ್ ಗಾಳಿಬೀಜಿದ್ ತಂಪು ಮಳ್ತೆ. ಈತ್ ಉಪಚಾರೊ ಮಳ್ತ್‌ದಾಯಿನಗ ಆ ಬ್ರಾಣೆ ಲಕ್ಕ್‌ದ್ ಕುಳ್ಳ್‌ದ್ ಏರ್‌ಲಾ ತೋಜಂದೆ ಒಂಜಿ ಮಂಗೆ ತನ್ನ ಅರುಟ್ ಉಪ್ಪುನೆನ್ ತೂದು, ಆಯಡ 'ಈ ಏರ್? ಮಂಗನ ವೇಷೊ ಪಾಡೊಂಡಿನ ದೇವೆರಾ? ಕಿನ್ನರೆನಾ? ಗಂಧರ್ವೆನಾ? ಅತ್ತ್‌ಡ ಯಕ್ಷೆನಾ? ಅತ್ತ್ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವನಾಕ್‌ಳೆಡ್ ಏರಾಂಡಲ ಒರಿಯೆನಾ?'ಂದ್ ಮಾಂತ ಕೇಂಡೆ.

ಆತಾನಗ– 'ಯಾನ್ ನಿಜವಾದ್‌ಲ ಒರಿಯೆ ಮಂಗೆನೇ. ಬೇತೆ ಏರ್‌ಲ ಅತ್ತ್. ದುಂಬುದ ಜನ್ಮೊಡು ಯಾನ್ ಏತೋ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸೊಳೆನ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಈ ಮಂಗನ

ರೂಪೊ ಎಂಕ್ ಬತ್ತ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಈ ರೂಪೊ ಪೋವೊಡಾಂಡ ಬ್ರಾಣನ ಪಾದಸೇವೆ ಮಳ್ಪೊಡು ಪಣ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಪಾತೆರೊ ಉಂಡು. ಅಂಚನೆ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆನೋ ಅಮ್ಮೆರೋ ಜೋಕ್ಲೋ ಅತ್ತ್ ಬುಡೆದಿಯೋ ಮಳ್ತಿನ ಮಳ್ತಿ ಪುಣ್ಯೊಡ್ದಾವರೊ ಇನಿ ಆ ದೇವೆರ್ ಈರೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ನಿಧಿನ್ ನಾಡೊಂದ್ ಕಾಡ್‌ಡ್ ತಿರ್ಗೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಆ ನಿಧಿಯೇ ಕಾರ್‌ಗ್ ಡಂಕಿ ಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ ಈರಿನಿ ಎಂಕ್ ತಿಕ್ಕಿನವು. ಎನ್ನನ್ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣೊಕ್ಕುಳೆ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥೊಳೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಉದ್ಧಾರೊ ಮಳ್ಪುಲೆ'ಂದ್ ಆ ಮಂಗೆ ನಟ್ಟೊಣುಂಡು. ಆ ಮಂಗಗ್ ಧರ್ಮೋಪದೇಶೊ ಮಳ್ತೊಂದ್ ದುಕ್ಕದುಮ್ಮಾನೊಡು ಬೂರಿನ ನರ ಮಾನಿಳೆನ ಪ್ರಾರಬ್ಧೊದ ವರ್ಣನೆ, ದಾನೊ ಪರೋಪಕಾರೊಳೆನ ವಿವರಣೆ, ವಿರಟಗ್ ಕಾವೇರಿನ ಪೆರ್ಮೆನ್ ತೆರಿಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುನೆ, ಆಯೆ ಕಾವೇರಿನದಿಕ್ಕ್ ಲಾಗಿದ್ ದಿವ್ಯ ರೂಪೊನ್ ಪಡೆದ್ ಪುಷ್ಪಕವಿಮಾನೊನ್ ಬಡತ್ತ್‌ದ್ ಸ್ವರ್ಗೊಗು ಪೋಪುನ ಕತೆ –ಮಾತ ಈ ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ವಿವರವಾದ್ ಉಂಡು.

ಪತ್ತನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ಈ ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ಅಪ್ಪೆಮ್ಮೆರ್‌ನ ಪೆರ್ಮೆ, ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮೊದ ವಿವರಣೆ; ಕ್ರೂರ ಕರ್ಮೊ ಮಳ್ತಿನ ಒರಿಯೆ ಚಂಡಾಲೆ ಸೆಕೆನ್ ತಡೆಯರಾವಂದೆ ಕಾವೇರಿ ಸುದೆತ್ತ ಕುಂಡಿಕೆಡ್ ಮೀಪುನೆ, ಬುಕ್ಕೊ ಕಾಡ್‌ಡ್ ತಿರ್ಗೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಮರಿ ತುಚ್ಚಿದ್ ಸಯ್ಪುನೆ, ಯಮಲೋಕೊಡು ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ಕೊರ್ಪುನೆ, ಚಂಡಾಲನ ಪಾಪೊ ಪುಣ್ಯೊಳೆನ ವಿವರೊನ್ ಯಮೆ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಡ ಕೇಣ್ಣಗ ಆಯನ ಪಾಪಕರ್ಮೊಳೆನ್ ಮಾತ ಓದ್‌ದ್ ಆಕೇರಿಗ್, ಆಯೆ ಅಂತ್ಯಕಾಲೊಡು ಕಾವೇರಿನದಿಟ್ಟ್ ಮೀತೆ ಪಣ್ಪಿ ವಿಚಾರೊನ್ ತೆರಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಯಮೆ ಆಯನ ಪಾಪೊಳೆಗ್ ಕೊರೊಡಾಯಿ ಶಿಕ್ಷೆಳೆನ್ ಮಾತ ಮಾಪು ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಆಯಗ್ ಮೋಕ್ಷೊ ಕೊರ್ಪುನೆ –ಇಂಚ ಮಾತ ವಿವರೊಳು ಉಳ್ಳೊ.

ಅಪ್ಪೆಮ್ಮೆರ್‌ನ ವರ್ಣನೆ ಮಳ್ತೊಂದು– **ಮಾತಾಪಿತ ಪಾದೊತೀರ್ಥೊಂಕಿಣೆ ನಾಡಪುಟ್‌ದ್ದಿಯತ್ ಪದಿನಾಲ್ ಜೆಗೊಂಟ್** (ಪದ್‌ನಾಲ್ ಲೋಕೊಡುಲ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆರ್‌ನ ಪಾದತೀರ್ಥೊಗ್ ಇಣೆ ಆಯಿನವು ಬೇತೆ ಒವುಲ ಇಜ್ಜಿ)ಂದ್ ಪಣ್ಪೆರ್.

ಪತ್ತೊಂಜನೆದ ಅಧ್ಯಾಯೊ:

ಈ ಅಧ್ಯಾಯೊಡು, 'ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಪುಣ್ಯೊದ ಕತೆಕ್ಳೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ಗುಣೊಕ್ಕುಳೇ ನಮಡ ದಿಂಜುಂಡು' ಪಣ್ಪಿ ತತ್ತ್ವಬೋಧನೆ ಉಂಡು. ಆಂಡ–

> **ಚೋರೆ ರಾತ್ರಿಟ್ ಚಂದ್ರದೂರುವೆ ಕ್ಷೀರೊ ಪೈತ್ತಿಕೆ ನಿಂದಿಪೆ**
> **ವಾರಣಾಶಿನಿ ಜಾಡ್ಯೆ ಭಾಷಿಪೆ ಅಂಧೆ ದರ್ಪಣೊ ನಿಂದಿಪೆ**
> **ಸಾರೊಂತಾ ಕಥೇ ಮೂರ್ಖೆ ನಿಂದಿಪೆ ದೋಷೊಮಾನವೆರೇರಲಾ**
> **ಸೇರನೆತ್ತ್ ವಚೀಪುಕೀ ಕಥೆ ಸಜ್ಜನೇರ್ಕುಳು ಮಾನಿಪೀ ।**

— ಅ. ೧೧, ಪ. ೪.

ಕಳುವೆ ಇರ್ಲ್ ಚಂದ್ರನ್ ದೂರುವೆ, ಮರ್ಲ್ ಪತ್ತ್‌ನಾಯೆ ಪೇರ್‌ನ್ ದೂರುವೆ, (ಯಾತ್ರೆ ಪೋಯರೆ) ಉದಾಸಿನೊದಾಯೆ ಕಾಶಿನ್ ದೂರುವೆ, ಕುರುಡೆ ಕನ್ನಡಿನ್ ದೂರುವೆ, ಮೂರ್ಖೆ ತತ್ವಸಾರೊ ಉಪ್ಪುನ ಕತೆನ್ ದೂರುವೆ; ಅಂಚನೆ, ದೋಷೊ–ಪಾಪೊ ಕಟ್ಟೊಂಡಿತ್ತಿನ ನರಮಾನಿಳೆನ ಬದಲ್‌ಗ್ ಸಜ್ಜನೆರ್ ಈ ಕತೆನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಮನ್ನಣೆ ಮಳ್ಪುಲೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಾಯೊ ಅಪೂರ್ಣೊ ಆಯಿನೆಟ್ಟ್ ಇಂದೆಡ್ದ್ ಹೆಚ್ಚ ವಿವರೊ ಈ ಅಧ್ಯಾಯೊಡು ತಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ.

* * *

ಕಾವ್ಯಸ್ವಾರಸ್ಯೊಳು

ತುಳುತ್ತ ಈ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊಡು ಮಸ್ತ್ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಯಿನ ಅಂಶೊಳುಳ್ಳೊ. ವಿವರಣೆ, ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಘಟನೆ, ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರೊ ಮಾತ ಕೊರ್ಪುನೆಟ್ಟ್ ಈ ಕಾವ್ಯೊ ಕನ್ನಡೊದಂಚಿನ ಬೇತೆ ಭಾಷೆಳೆನ ಕಾವ್ಯೊಗ್ ದಾಲಾ ಕಮ್ಮಿ ಇಜ್ಜಿ. ಇಂದೆನಂಚನೆ ಉಪ್ಪುನ ತುಳುತ್ತವೇ ಬೇತೆ ಕಾವ್ಯೊಳಾಯಿ 'ಶ್ರೀಭಾಗವತೊ', 'ಮಹಾಭಾರತೊ'ದಂಚನೆ ಈ ಕಾವ್ಯೊಡುಲಾ ಎಡ್ಡೆ ವರ್ಣನೆಳುಳ್ಳೊ. ಅರುಣಾಬ್ಜ ಕವಿನ 'ಮಹಾಭಾರತೊ'ಡುಪ್ಪುನ ದ್ರೌಪದೀಸ್ವಯಂವರೊ, ಐರಾವತಪ್ರಸಂಗೊದಂಚಿನ ವರ್ಣನೆಳು ಬೇತೆ ಕಾವ್ಯೊಡು ತಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಅವು ಆ ಕಾವ್ಯೊಗು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾದ್ ಬತ್ತ್‌ದೊ. ಅವ್ವೇ ರೀತಿ 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊಡುಲಾ ಎಡ್ಡೆಡ್ಡೆ ವಿವರೊ, ವರ್ಣನೆಳೆನ್ ತೂವೊಳಿ.

ಅನ್ನದಾನೊದ ಮಹಿಮೆ:

ಈ ಕಾವ್ಯೊಡು, ಅನ್ನದಾನೊದ ಮಹಿಮೆ, ಅವು ಎಂಚ ಬಾಕಿ ಮಾತ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯೊಳೆಡ್ದ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆ ಪಣ್ಪುನೆನ್ ಕವಿ ಆಯಿನ್ ಪದ್ಯೊಳೆಡ್ ವರ್ಣನೆ ಮಳ್ಪುವೆ. ಕವಿ ಪಣ್ಪೆ–

ಸಾರ ವಾರಣೊ, ಲಕ್ಷ ಅಶ್ವೊಮನೇಕ ಗೋಧನಸಂಕುಲೊ,
ನಾರಿ ಕನ್ನಿಕೆ ನೂದ್, ವಸ್ತ್ರೊಮ ಸ್ವರ್ಣೊ ಮೇರುಕ್ ಸನ್ನಿಭೊ
ವಾರುಧೀ ಚತು(ರೊಂತ) ಮಧ್ಯೊ ಸಮಸ್ತರಾಜ್ಯಫಲೊಂತ್‌ಲಾ
ಧಾರಣೀಸುರ ಅನ್ನದಾನೊಮೆ ಮುಖ್ಯೊ ಸರ್ವಜೆಗತ್ತ್‌ಕ್ ॥

— ಅ. ೬, ಪ. ೧೦೬.

ಸಾವಿರ ಆನೆ, ಲಕ್ಷೊ ಕುದುರೆ, ಪೆತ್ತೊಳೆ ಸಮೂಹೊ, ನೂದ್‌ಗಟ್ಟಲೆ ಕನ್ನಿ ಪೊಣ್ಣುಳು, ಕುಂಟು, ಮೇರುಪರ್ವತೊತಾದೆತ್ತರೊದ ಬಂಗಾರ್‌ಪದ್ದೆಯಿಳೆ ರಾಶಿ, ನಾಲ್ ಕಡಲ್‌ಳೆನ ನಡುತ ಸಮಸ್ತರಾಜ್ಯೊ ಸೇರ್ದಿನ ಭೂಮಂಡಲೊ –ಉಂದು ಮಾತೆಡ್ದ್‌ಲ (ಎಡ್ಡೆ ಬಡವಾಯಿನಾಯಗ್) ಅನ್ನದಾನೊ ಮಳ್ಪುನವೇ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ.

ಅಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರೊ, ರಾಜಮಖೊಂಕುಳೆಂಚನೆ ಭೂಮಿತಾ
ಆಶ್ರಮೊಂಕುಳೆ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರೊ, ಶಿವಪ್ರತಿಷ್ಠೆತ ದರ್ಶನೊ
ವಿಶ್ವೊಂಟುಳ್ಳ ಸಮಸ್ತತೀರ್ಥೊಮಿ ಮೀಸ್ಟ್ ಜಾಫಲೊ ಬುದ್ಧಿಟ್
ಈಶ್ವರಾರ್ಪಣೊಮಾವ ಬೆಂಬುಟ ಅನ್ನದಾನೊವೆ ಮುಖ್ಯೊನಾ ॥

— ಅ. ೬, ಪ. ೧೦೭.

ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆಡ್ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗೊಳು, ರಾಜಸೂಯಯಾಗೊಳು, ಅಂಚನೆ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರೊಳೆಗ್ ಬುಕ್ಕೊ ಶಿವದೇವಸ್ಥಾನೊಳೆಗ್ ಪೋಪುನೆ, ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿ ಮಾಂತ ತೀರ್ಥೊಳೆನ್ ಮೀಪುನೆ –ಉಂದು ಮಾಂತ ದಾಯೆಗ್? ಮಾಂತೆಡ್ದ್‌ಲ ಅನ್ನದಾನೊಮೆ ಬಾರೀ ಎಡ್ಡೆ.

ಅನ್ನೊಂಟ್‌ತ್ತ್ ಜೆನೀಪುನೀ ತನು, ಅನ್ನೊಮೇ ಬಳಪೋಪ್ಪುಣಾ
ಅನ್ನೊವೇ ಸುಖಿಪೋವು ನಿತ್ಯೊಮು, ಅನ್ನೊ ರೆಕ್ಷಿಪು ಪ್ರಾಣೊಮೀ
ಅನ್ನೊಮಾಕ್‌ಣ ಪ್ರಾಣೊಮಾಕ್‌ಣ ಭಿನ್ನೊಮಾತ್ ಸಮಸ್ತೆರೇ–
ಕನ್ನೊವೇ ಗತಿ ಧನ್ಯನಾ ಫಲೊ ಪಿನ್ನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುಂಗವಾ ॥

— ಅ. ೬, ಪ. ೧೦೮.

ಉಣ್ಪುಡ್ದೇ ಈ ಉಡಲ್ ಪುಟ್ಟುನೆ, ಉಣ್ಪುಡ್ದಾವರೊನೇ ಬಳಪ್ಪುನೆ, ದಿನಾಲ ಉಣ್ಪೇ ಸುಕೊ ಕೊರ್ಪುನೆ, ಪ್ರಾಣೊನ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಳ್ಪುನಲ ಉಣ್ಪೇ, ಉಣ್ಪುಲ ಪ್ರಾಣೊಲ ಬೇತೆಬೇತೆ ಅತ್ತ್ (ಅವು ರಡ್ಡ್‌ಲ ಒಂಜೇ) ಮಾತೆರೆಗ್‌ಲ (ಬದ್ಕೊಡಾಂಡ) ಉಣ್ಪೇ ಗತಿ.

ಇಂಚ ಮಾತೆಡ್ದ್‌ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಯಿನ ಅನ್ನದಾನೊ ಮಳ್ತ್‌ಂಡ ಮಾಂತ ಪಾಪೊಗ್‌ಲ ಪರಿಹಾರೊ ಉಂಡುಂದ್ ಕವಿ ಪಣ್ಪೆ.

ಮೀಪುನೆದ ಮಹತ್ವೊ:

ಸ್ನಾನೊಂಕುಳು ಪಂಚವಿಧೊಂಕುಳುನಾ ಜಲಭಸ್ಮೊಮ ಮಂತ್ರೊ
ಶ್ರೀನಾಥ ಪದಾಂಬುಜತೀರ್ಥೊ ಮಹಾಜ್ಞಾನಾಗಮಸಾರೊ
ಸ್ನಾನೊಂತ ಫಲೊಂಕುಳು ವರ್ಧಿಪುನಾ ಒಂಜೊಂಜೆಕ್ ತುಲ್ಯೊ
ಏನೆಯ್ಯ ರಚೀಪ್ಪುಣ ಕೇಳ್ ಶುಭೇ ತೆರಿತಾಪವೆ ಸಾರೊ ॥

— ಅ. ೯, ಪ. ೧೧

ಈ ಮೀಪಾಟೊಳೆನ ಗುಣೊಂಕುಳೆನ್ ಬುಕ್ಕೊದ ಪದ್ಯೊಡು ಪಣ್ಪೆರ್:

ಶುದ್ಧೀಪವಂಗೊಮಿ ನೀರ್ ಶುಭೇ ಮನ ಶುದ್ಧಿನ ಮಂತ್ರೊ
ಶುದ್ಧೀಕರೊ ಜೀವೊಮಿ ಭಸ್ಮ ಜಲೋ ಶ್ರೀಪಾದಜಲೊಂಟ್
ಶುದ್ಧೋ ಪರಮಾತ್ಮಕ್ ಜ್ಞಾನಜೆಲೊ ಸರ್ವಾತ್ಮವಿಶುದ್ಧೋ
ಶುದ್ಧೋಮವು ಮಂತೆಕ ತಲ್ಯೊಮತ್ ಈ ಪಂಚಕೊಂಟ್‌ತ್ತ್ ।

— ಅ. ೯, ಪ. ೧೨

ನೀರ್ ಉಡಲ್‌ದ ಅಂಗೊಳೆನ್ ಸುದ್ದ ಮಳ್ಪು; ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಮಂತ್ರೊ ಸುದ್ದ ಮಳ್ಪು (ಮಂತ್ರೊ ಪಣ್ಣಗ ಮನಸ್ಸ್ ಸುದ್ದಾಪುಂಡು); ಭಸ್ಮೊ ಪಣ್ಪಿ ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀಂಡ (ಭಸ್ಮೊ ಪೂಜೊಂಡ) ಜೂವೊಗೆಡ್ಡೆ (ಜುವೊದ ಪಾಪೊಳು ಪೋವೊ); ದೇವೆರೆನ ತೀರ್ಥೊಡು ಪರಮಾತ್ಮೊ ಸುದ್ದಾಪುಂಡು ಬುಕ್ಕೊ ಜ್ಞಾನೊ ಪಣ್ಪಿ ನೀರ್ ದೆತ್ತೊಂಡ (ತೀರ್‌ನಾತ್ ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆ ಮಳ್ತ್ಂಡ) ಸರ್ವಾತ್ಮೊಲ ಸುದ್ದಾಪೊ.

ಇಂದೆನ್ ನನಲ ವಿವರವಾದ್ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಪದ್ಯೊಡು ಪಣ್ಪೆ:

ಜೆಲೊಂಟ್‌ತ್ತ್‌ಲ ಪತ್ತ್‌ಗುಣೋ ಭವಿಪ್ಪೊ ಭಸ್ಮೊಂಟಮಲಾಂಗಿ
ಫಲೊಮಸ್ಟೈರ್ತ್‌ಲಿರೆಟ್ಟಿನ ಮಂತ್ರೊವಿಧೀಕಸ್ಟೆಟ್‌ತ್ತ್‌ಲಿರೆಟ್ಟಿ
ಜಲಜೋದರ ಪಾದ ಜೆಲೊಂಕುಳೆಟ್‌ೀ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮಕ ಸ್ನಾನಂ
ಮಲಿನಂಬರನೇನ್ಯಲವೆಯ್ಯಕ್‌ಲಾ ಆ ಸ್ನಾನೊಮೆ ಮುಖ್ಯೊ ॥

— ಅ.೯, ೧೩.

ಈ ಅಯಿನ್ ಬಗೆತ್ತ ಮೀಪಾಟೊಳು ಒಂಜೆಡ್ದ್ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ವಿವರವಾದ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀಪುನೆಡ್ದ್ ಭಸ್ಮೊಡು ಮೀಪುನವು ಪತ್ತ್‌ಪಾಲ್ ಎಡ್ಡೆ; ಭಸ್ಮೊಡ್ದು ಮಂತ್ರಸ್ನಾನೊಗ್ ಎರಟ್ಟಿ (ರಡ್ಡ್‌ಪಾಲ್) ಫಲೊ; ಅಯಿಡ್ದ್ ಎರಟ್ಟಿ ಫಲೊ ವಿಷ್ಣುನ ತೀರ್ಥೊಗ್; ಆಂಡ ಜ್ಞಾನಸ್ನಾನೊಗ್ ಮಂತೆಡ್ದ್‌ಲ ಹೆಚ್ಚ ಫಲೊ ಅಂಚಾಯಿನೆಡ್ ಅವು ಮಂತೆಡ್ದ್‌ಲ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವುಂದ್ ಪಾರ್ವತಿಗ್ ಶಿವೆ ಪಣ್ಪೆರ್.

ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿ:

ಇಂಚನೇ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ವರ್ಣನೆ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿತ್ತವು. ಕವಿ ಪಣ್ಪೆ:

ಆಮಶ್ರಾದ್ಧೊಮ ಪಾಕಶ್ರಾದ್ಧೊಮೆನ್ನುಣ್ಡ್ ಕೇಳ್ ವರಾನನೇ
ಆಮಶ್ರಾಧ್ಧೊ ಸುದೆಕ್ಷಿಣೇ ಸಹಿತೊಂಟ್ ತೀರ್ಥತಟೊಂಟ್‌ಪಾ
ಈ ಮನುಷ್ಯಕ್ ಪಾಕಶ್ರಾಧ್ಧೊ ಗೃಹೊಣ್ಟ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆ ಸಂಯುತೋ
.. ॥

— ಅ. ೯, ಪ. ೨೯.

ತೀರ್‌ದ್ ಪೋಯಿನ ಹಿರಿಯೆರೆಗ್ ಮಳ್ಪುನ ಶ್ರಾದ್ಧೊಡು ರಡ್ಡ್ ನಮುನೆದ ಶ್ರಾದ್ಧೊಳುಳ್ಳೊ. ಒಂಜಿ ಆಮಶ್ರಾದ್ಧೊ; ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಪಾಕಶ್ರಾದ್ಧೊ. ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಒವ್ವಾಂಡಲ ಪುಣ್ಯೊದ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರೊಡು ಬ್ರಾಣೆರೆಗ್ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊರ್ದು ಮಳ್ಪುನವು **ಆಮಶ್ರಾದ್ಧೊ**; ಇಲ್ಲಡ್ ಬುಡೆದಿನ ಸಹಾಯೊಡು ಅಟ್ಟಿಲ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಬ್ರಾಣೆರೆಗ್ ಬಳಸ್‌ದ್ ಮಳ್ಪುನವು **ಪಾಕಶ್ರಾದ್ಧೊ**.

ದಾನೊಗು ಆಪಿನ ವಸ್ತುಳು:

ಕವಿ ಪಣ್ಪುನಂಚನೆ, ಲೋಕೊಡು ದಾನೊಗು ಆವಂದಿನ ವಸ್ತುವೇ ಇಜ್ಜಿ.

ಒಂಜುಂಪುಕ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರಪಂಚ ಫಲೋ — ಅ. ೯, ಪ. ೭೩.

(ಒಂಜಿ ಉಣ್ಪು ದಾನೊ ಕೊರ್‍ಂಡ ಒಂಜಿ ಲೋಕೊದಾತ್ ಫಲೊ),

ಬಂಜಾರ ಕೊಟ್‍ಪ್ಪಿ ಫಲಂತ ಗುಣೋ ಶಿವಕೋಟಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೋ
— ಅ. ೯, ಪ. ೭೩.

(ಬಂಜಾರೊ ಕೊರ್‍ನೆಟ್ ತಿಕ್ಕುನ ಫಲೊ ಒಂಜಿ ಕೋಟಿ ಶಿವಲಿಂಗೊಳೆನ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಳ್ತ್‌ನಾತ್).

ಸ್ವರ್ಣೊ ಗೋವು ಗಜಾಶ್ವೊ ಮಂದಿರೊ ಪಾತ್ರೊ ಕಂಬಳಿ ಪತ್ರೊಮಾ
ಕನ್ಯಾವಾಶ್ರಮೊ ರತ್ನೊ ಮಾಲೆ ಕ್‍ಡಕ್ಕೆಯೆಂದುಂಬುಲಾವುನಾ ॥
— ಅ. ೯, ಪ. ೭೬.

ಬಂಗಾರ್, ಪೆತ್ತ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಇಲ್ಲ್, ಪಾತ್ರೆ, ಕಂಬೊಳಿ, ಕನ್ನಿಪೊಣ್ಣು, ರತ್ನೊ, ಮಾಲೆ, ಹಾಸಿಗೆ ಉಂದುಲ ದಾನೊಗಾವು.

ಭೂಮಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊಮ ಸಸ್ಯೊ ಪುಷ್ಪೊ ವರಾಂಬರೋ ಮಡಿ ರೆಕ್ಷೆಯಾ
ಗ್ರಾಮೊ ತಾಂಬುಲೊ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷೊ ವರಾಸನೊಂಕುಳು ಮಂಚಮೋ
ಹೇಮಭೂಷಣೊ ಚಾಮರೋ ಕುಡೆಯುನ್ದಳೊಂಕುಳು ಚಂದನೋ
ಶ್ರೀಮನೋಹರ ಚರ್ಮೊಕೃಷ್ಣಜಿನೋಂಬುಮಂತಲ ಆವುನಾ ॥
— ಅ. ೯, ಪ. ೭೭.

ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ ಕರಂಡೆ ಕನ್ನಟಿ ಕಸ್ತುರೀಯನುಲೇಪನೊ
ಚೆಪ್ಪು ವೈ(ಲ)ಕಮಂಡಲೋ ಕುಡೆ ಕಂಚಿ ಭಾಂಡೊಮ ಚಟ್ಟುಕೋ
ವುಪ್ಪು ಮೇಲರಿ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರೊರಿಯೆಣ್ಣೆ ದೀಪೊ ತೃಣೊಂಕುಳಾ
ನಿರ್ಪುಕಾಷ್ಠೊ ಫಲೊಂಕುಳೂ ಪಕ್ವೊಂಬುಲಾವು ಕಪೀಶ್ವರಾ ॥
— ಅ. ೯, ಪ. ೭೮.

ಮಂತ್ರೊಮೌಷಧೊ ವಿದ್ಯೆಯಾಗವೊ ಶಾಸ್ತ್ರೊ ನೀತಿ ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತೀ
ಯಂತ್ರೊಮಾ ಬಹ್ವಾಟೊ ಗದ್ಯವಿನೋದೊ ಗಾನೊ ಸುವಾದ್ಯೊಮಾ–
ತಂತೆ ಜೋತಿಷೊ ಸತ್ಕಥೇ ಲಿಪಿ ಗಂಧೊಮ(ಕ್ಷತೊ ಪುಷ್ಪೊಮಾ)
ತಂತ್ರೊವಿದ್ಯೆಯ ಸರ್ವದುಃಖನಿಷೇಧೊ ಮಾಂತಲ ಮುಖ್ಯೊನಾ ॥
— ಅ. ೯, ಪ. ೭೯.

ಈ ಮೂಜಿ ಪದ್ಯೊಳೆಡ್ ದಾನೊಂಕ್ ಯೋಗ್ಯತೆ ಉಪ್ಪುನ ಸುಮಾರ್ ಅಜಿಪ್ಪೊ ನಮುನೆದ ವಸ್ತುವಿಷಯೊಳೆನ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ದಾನೊ ಕೊರ್ಯರೆ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ಕವಿ

ಪಣ್ಪುನವು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಂಡು. ಕವಿನ ಲೆಕ್ಕೊಡು 'ಚೆಪ್ಪು', 'ಬಯಿ', 'ಚಟ್ಟುಕೋ' (ಸಟ್ಟುಗೊ), 'ಮೇಲರಿ' (ಹೋಮೊಗು ಪಾಡುನ ಕಣಕ್ಕ್) –ಇಂದು ಮಾತ ದಾನೊಗ್ ಆಪುನವೇ. ಇಂದೆನ್ ದಾನೊ ಕೊರ್‌ನೆಟ್ಟ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆ ಫಲೊ ಉಂಡುಗೆ. ಮಾತ್ರತ್ತಂದೆ, ಮಂತ್ರೊ, ಮರ್ದ್, ವಿದ್ಯೆ, ಬಗೆಬಗೆತ್ತ ಆಟೊಳೆನ್ ಪಂಡ್‌ಕೊರ್ಪುನೆ, ಬರವು ಕಲ್ಪಾಪುನೆ, ಬುಕ್ಕೊರ್ಯನ ಮಾತ ಕಷ್ಟೊಳೆನ್ ಪರಿಹಾರೊ ಮಳ್ಪುನೆ –ಇಂದು ಮಾತ ದಾನೊಳೆ ಆಪೊ.

ಉಂದು ನಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಬುಕ್ಕೊರ್ಯಗ್ ಒವು ಬೋಡೋ ಅಯಿನೇ ಆಯಗ್ ಕೊರ್‌ಂಡ ಆಯಗ್ ತಿಕ್ಕುನ ಸಂತೋಷೊನೇ ನಂಕ್ ತಿಕ್ಕುನ ಪುಣ್ಯೊ. ಅಂಚಾಯಿನೆಡ್ ಮಾತ ವಸ್ತುವಿಷಯೊಳುಲಾ ದಾನೊಗಾಪುನವುಂದ್ ಕವಿ ಪಣ್ಪುನೆಟ್ ಸತ್ಯೊ ಉಂಡು.

ಜೀವೊ ಯಮಲೋಕೊಗು ಪೋಯಿನಗ ಅಳ್ಪ ನಡಪ್ಪುನ ಘಟನೆದ ಚಿತ್ರಣೊ:

ದುಂಬೊರಿ ಮಾಮಲ್ಲ ಪಾತಕಿ ಲೋಕೊಡು ಲೆಕ್ಕೊ ಇಜ್ಜಾಂದಿನಾತ್ ಜಂತುಳೆಗ್, ಸಾವಿರೊಗಟ್ಟಲೆ ಬ್ರಾಣಿರೆಗ್ ಹಿಂಸೆ ಕೊರ್‌ದಿತ್ತೆ, ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಪೆತ್ತಳೆನ್ ಕೆರ್‌ದಿತ್ತೆ. ಆತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಏತ್ ಪಾತಕೊಳೆನ್ ಮಳ್ತೆಂದ್ ಪಣ್ಯರ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಭೂಮಿಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರ್‌ನ, ಕಾಡ್‌ಡ್, ಗುಹೆಕ್ಕೈಡ್ ಉಪ್ಪುನ, ತಿರ್ಗೊಂದುಪ್ಪುನ ಮಾತೆಕ್‌ಲ ಹಿಂಸೆ ಕೊರ್‌ದಿತ್ತೆ. ಇಂಚನೇ ದಿನೊ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಅರೆಗ್ಗಾಲೊಡು ಬೇಂಕೆನ್ ತಡೆಯರಾವಂದೆ ಕಾವೇರಿ ಸುದೆತ್ತ ನೀರ್‌ಡ್ ಮುರ್‌ಂಗ್‌ದ್ ಕಾಡ್‌ಟೆ ಬರೊಂದುಪ್ಪುನಗ ಒಂಜಿ ಉಬ್ಚು ಜೆಡೆ ದೇರ್ತ್‌ದ್ ತುಬ್ಚಿದ್ ಆಯೆ ಸಯ್ಪೆ. ಆಯನ ಜುವೊ ಯಮಲೋಕೊಗು ಪೋಂಡ್. ಅಳ್ಪ ಯಮದೂತೆರ್ ದಾನೆ ಮಳ್ತೆರ್?

> ಮಲ್ಲ ದಬ್ಬಣೊ ಮೂಕ್ ಕೊಡ್‌ಸ್ಟ್ೕ (ಅಗ್ನಿ)ಟ್ೕ ಚುಡಿಯಾಕುಳು
> ಫಲ್ಲಿತ್ೕ ಫಲುವಾರೊ ಮರ್ದಿತ್ ಮರ್ದಿತ್ೕ ಭಟಮಾರ್ಕುಳು
> ಮಲ್ಲ ನಾಯಿತ ಮಧ್ಯೊಂಟೇ ಒಯಿತೌರ್ತ್ ಪ್ರೇತವರಾಜನಾ
> ಇಲ್ಲಕೊಂಡೊಸ್ಟ್ ನುಂಬಟಾಕೊಸ್ಟ್ ಸ್ಟ್ಂದ ಕೊಂಡತೊವೆಂದೆರ್ ॥

— ಅ. ೧೦, ಪ. ೪೦.

ಆ ಜುವೊದ ಮೂಂಕ್‌ಗ್ ಮಲ್ಲ ದಬ್ಬಣೊ ಕುತ್ತಿಯೆರ್, ಸೂಟ್ ಪೊತ್ತಾಯೆರ್, ಯಮದೂತೆರ್ ವಾರಗಟ್ಟಲೆ ಮರ್ದನೊ ಮಳ್ತ್‌ದ್, ಮಲ್ಲ ನಾಯಿದ ನಡುಟೆನೇ ಒಯಿತ್ತೊಂದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಯಮರಾಜನ ಇಲ್ಲಡೆಗ್(ಅರಮನೆಕ್ಕ್) ಕೊಂಡೋದ್ ಆಯನ ಎದ್‌ರ್‌ಡುಂತಾಯೆರ್.

> ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಟ ಚೋದಿಪಾವಳೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪೊ ಫಲೊಂಕುಳೆ
> ಪತ್ರೊ ಕೊಂಡತ್ ದೆಂಡಪಾಣಿ ಮುಖೊಂತವೊಳಿಜಿ ವೋದಿಯೋ
> ಪೃಥ್ವಿಟ್ೕ ಜೆನಿತೀತ್ ಕಾಲೊಲ ವೆಂದಿ ದೋಷಸಮುದ್ರೊಮಿನ್
> ಪತ್ತ ಪಣ್ಕ್‌ಣಕೆನ್ಕ್ ತೀರನ್ ಧರ್ಮರಾಯ ನವೋಸ್ತುತೇ ॥

— ಅ. ೧೦, ಪ. ೪೧.

ಇಂಬ್ಯನ ಪಾಪೊ ಏತ್ ಪುಣ್ಯೊ ಏತ್‌ಂದ್ ಯಮೆ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಡ ಕೇಣ್ಣಗ ಆಯೆ, ಆ ಜೀವೊದ (ಸಯ್ತಿ ನರಮಾನಿನ) ಪಾಪೊಪುಣ್ಯೊಳೆನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರೊದ ಬೂಕ್‌ನ್ ಯಮನ ಎದ್‌ರ್‌ಡ್ ಕೊಂಡತ್ತ್‌ದ್ ದೀದ್ ಓದಿಯೆ: 'ಇಂಬ್ಯೆ ಭೂಮಿಡ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದ್ ಈತ್ ಸಮಯೊ ಮಳ್ತಿನ ದೋಷೊದ ಕಡಲ್‌ನ್ ಪೂರಲ ಪಣ್ಯರನೇ ತೀರಂದ್'ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಇಂಬ್ಯೆ **ಈತ್ ಪ್ರಾಣಿಕುಳೀತ್ ಪಕ್ಷಿಕುಳೀತ ಘಾತ ಮೃಗೊಂಕುಳೆ...... ಜಾತಿವೇದಪುರಾಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಘೊ ಸಾರಪಶೂಕುಳಾ ನೋತ್ ಹಿಂಸಿತೆ** (ಈತ್ ಪ್ರಾಣಿಳೆನ್, ಈತ್ ಪಕ್ಷಿಳೆನ್, ಈತ್ ಮೃಗೊಕ್ಕ್‌ಳೆನ್ ಅಂಚನೆ ವೇದಪುರಾಣೊನ್ ಕಲ್ತಿನಂಚಿನ ಬ್ರಾಣೆರೆನ್ ಬುಕ್ಕೊ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಪಶುಕ್ಕ್‌ಳೆನ್ ನೋತ್‌ದ್ ಹಿಂಸೆ ಮಳ್ತ್‌ದೆ)ಂದ್ ಪಾಪೊಪುಣ್ಯೊಳೆ ಲೆಕ್ಕೊ ಪಣ್ಪೆ. ಈತಾನಗ ಯಮೆ– **ನಾಣ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪು ಸದ್ಗುಣೊಂಕುಳೊಂಜೀತಲಾ ವಹಿತ್‌ತ್ತ್‌ಣಾ ಕ್ಷೋಣಿಟುಂಡೊ** (ನನ ಕೇಣ್, ಆಯೆ ಮಳ್ತ್‌ನ ಒಂಜೇ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಗುಣಾಂಡಲಾ ಉಂಡೋ)ಂದ್ ಕೇಣ್ಣಗ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತೆ: **ಗಾಣೊಂತಾ ಪರಿಶೋಡತೊಂಜವಗಾಹೊ ವರ್ತಿತೆ ಕುಂಡಿಕೇಟೇಣಪಾಣಿ ಬಲಂತ್ಯೊ ಯಾತ್ರಿತೆ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕೊಮಾವನೇ** (ಗಾಣೊದ ಲೆಕ್ಕನೆ ತಿರ್ಗೊಂದು ಪಾರ್‌ದ್ ಪೋದು ತೆರಿಯಂದೆನೇ ಕುಂಡಿಕೆ–ಕಾವೇರಿಡ್ ಒಂಜಿ ಮುರ್‌ಂಗ್‌ದೆ ಬುಕ್ಕೊ ದೇವೆರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬತ್ತ್‌ದೆ)ಂದ್ ಪಣ್ಪೆ. ಈತ್ ಪಂಡ್‌ದಾಯಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗೇ ಯಮೆ **ತಾನ್‌ಳತಾಪಳೇ ಪ್ರೀತಿಟಾಯ ಪದೊಂಕ್ ವಂದಿತ್ ನೆಂದ್‌ತಿಂಚ ಪಣ್‌ಪ್ಪೆನಾ ಏತ್ ದೋಷೊಲ ಪೋವು ಕುಂಡಿಕೆಟಾವ ಮುಂಗ್‌ಸ್ಸಿ ಮಾನವಾಜಾತಿರತ್ನೊಮು ಚೋದಿಪ್ರೋರ್ತಿರಿ ನುಂಬೆ ಸಿದ್ಧೊಮತೀಶ್ರುತೀ** (ತಾನ್ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಆಯನ ಕಾರ್‌ಗ್ ಅಡ್ಡಬೂರ್‌ದ್ ಲಕ್ಕ್‌ದುಂತ್‌ದ್ ಪಣ್ಪೆ– ಕುಂಡಿಕೆಡ್ ಮಾನವೆರ್ ಮುರ್‌ಂಗ್ಯೆರಡ ಏತ್ ಮಲ್ಲ ದೋಷೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲ ಪೋವು; ಆತಾನಗ ಆಯೆ ವಾ ಜಾತಿದಾಯೆಂದ್ ತೂವೊಡ್ಚಿ ಪಣ್ಪುನವು ದುಂಬೇ ಶ್ರುತಿಕ್ಕ್‌ಳೆಡ್ ಪಣ್ತ್‌ಂಡ್)ಂದ್ ಪಂಡ್‌ದ್ **ಬ್ರಹ್ಮ ಹತ್ತಿಕುಳೇತ ವೆಂದ್‌ಲ ಆ ನದೀಟವಗಾಹಿಪೀ ಶಾಲ್ಮಲೀ ಫಲೊ ಶುಕ್ಲೊ ನಿಂಜಟಿಲ್ ಪ್ಪಿನಗ್ನಿಟ್ ಪಾಡಪಾ ಉಳ್ಮೆನಾ ಉರಿಕೀ ಪರಿಶೇ ನಶೀಪು** (ಏತೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಳ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಈ ಕಾವೇರಿ ಸುದೆಟ್ಟ್ ಒರೊ ಮುರ್‌ಂಗ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ –ಲಾವೊದ ನುಂಗ್‌ನ ಕಾಯಿ ಸೂಟು ಬೂರ್‌ದ್ ಪೊತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಪುನಂಚನೆ– ಪೂರಲಾ ನಾಶಾದ್ ಪೋವು)ಂದ್ ಪಣ್ಪೆ. ಕಾವೇರಿ ಸುದೆತ್ತ ಕಾರ್ಣಿಕೊನ್ ಪಣ್ಯರೆ ಬೋಡಾದ್ ಈತ್ ಮಾತ ಕವಿ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ಪೆ.

ಅಲಂಕಾರೊಳು:

ಈ ಕವಿ ಉಪಮಾಲಂಕಾರೊನ್ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಡು ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತ್‌ನವು ಅಳ್ಪಳ್ಪ ತೋಜುಂಡು. ಉದಾ:

....

ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿನಿ ಚೂಸ್ಸಿ ಕರ್ತಲೆತಂದೊಮಾಪಳೆ ಚೆಟ್ಟುವ್ರೋ

ಘೋರೊಮಾಸ್ಪಿ ಸಹಸ್ರಜನ್ಮಕೃತೊಂತ ಪಾತಕರಾಶಿಲಾ
ತೀರುವಾಪಳೆ ಬೀರಿ ಪತ್ತ್ಸ್ಪಿ ವೇಣುತಾ ಮಲೆತಂದೊವೆ ॥

— ಅ. ೬, ಪ. ೧೧೨.

ಸಾವಿರ ಜನ್ಮೊಡು ಮಳ್ತಿ ಪಾಪೊಳೆ ರಾಶಿಲಾ –ಸೂರ್ಯನ ದೊಂಬುನು ತೂಯಿನ ಕತ್ತಲೆದಂಚನೆ, ಸೂ ಪತ್ತ್‌ನ ಬೆದ್ರ್‌ದ ಪುಂಡೆಲ್‌ದಂಚನೆ– ಪೂರ ಅರಿದೇ ಪೋವು.

ಇಂಚನೇ, **ಕಂಬುರ್ಜ ಸೇವಿತಿನಂದೊಮೀ ಕಥೆ ಮಿತ್ತ್‌ಮಿತ್ತತಿರವ್ಯೊನಾ** (ಕರ್‌ಂಬು ತಿಂದೊಂದ್ ಪೋಯಿನಗ ಚೀಪೆ ಆವೊಂದು ಪೋಯಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಈ ಕತೆ ಓದೊಂದು ಪೋಯಿನಂಚನೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯಾವೊಂದು ಪೋಪುಂಡು), **ನಾಡ್ ಸಂಚರಿತ್‌ಪ್ಪುಕೀ ನಿಧಿ ಡಕ್ಕ್‌ಣಂದೊಮೆ** (ಊರಿಡೀ ನಾಡೊಂದುಪ್ಪುನ ನಿಧಿ ಕಾರ್‌ಗೇ ಡಂಕಿ ಲೆಕ್ಕೊ), **ಎಣ್ಣೆ ಮುಟ್ಟ್‌ಸ್ಪಿ ಸೀಗೆತಂದೊವೆ** (ಎಣ್ಣೆಗ್ ಮುಟ್ಟಾಯಿನ ಸೀಗೆದಂಚನೆ), **ಆವೆಡಿನ ಭಾಂಡೊ ಲವಣಾಬ್ಧಿಟ್‌ಡಿನಂದೊ** (ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಜನೊ ಉಪ್ಪುನೀರ್‌ಡ್ ಕರಾದ್ ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕೊ), **ಭಾಂಡೊಡೆತ್ ಓಟ್‌ನಂದೊ** (ಬಾಜನೊ ಒಡೆದ್‌ಪೋಯಿನಂಚನೆ), **ಬಂಗರಗ್ನಿಟ್ ಪಾಡ್ ಗೇಪುಕಿನಂದೊ** (ಬಂಗಾರ್‌ನ್ ಸೂಟು ಪಾಡ್‌ದ್ ದೆತ್ತಿಲೆಕ್ಕೊ), **ಆತಪನಿ ಕಾರ್ಮುಗಲ್ ನಿಂಗ್‌ಕಿ ಪ್ರಕಾರೊ** (ಕರಿಮುಗಲ್ ದೊಂಬುನ್ ನಿಂಗು ನಂಚನೆ) –ಇಂಚಿನ ಉಪಮೆಳು ಈ ಕಾವ್ಯೊಡು ಅಳ್ಪಳ್ಪ ಉಳ್ಳೊ.

ಒಗಟ್‌ದಂಚಿನ ಸ್ತುತಿಪದ್ಯೊಳು:

ಸಂಧ್ಯೊಟುದ್ಭವಿತ್‌ತ್ತ್‌ಣಾರೆನ ಕಂದವಾಕ್ಸುಧೆ ಸೇವಿತ್
ಬಂಧನಂ ಕಳೆಸ್ಟಾತ್ಮಸನ್ಮತಿ ಸಂಧಿತೀ ಪಿತಭಾರ್ಯೆನಾ
ಬಂಧು ಮಿತ್ರನ ಪುತ್ರಜ್ಯೇಷ್ಠನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿನಿ ಧ್ಯಾನಿತ್
ಗ್ರಂಥೊಮೀ ರಚಿಪುಪ್ಪೆ ಲೋಕೆರೆ ಬಂಧನಕ್ಷಯೊಂಕಾಸ್ಟ್‌ತ್ ॥

"ಸಂಜಾನಗ ಪುಟ್ಟಿನ ವೇದವ್ಯಾಸಋಷಿನ, ಮಗೆ ಆಯಿನ ಶುಕಮುನಿನ ಭಾಗವತೊ ಪಣ್ಪಿ ಅಮೃತೊನ್ ಸೇವನೆ ಮಳ್ತಿನ (ಭಾಗವತೊನ್ ಕೇಂಡ್‌ದ್ ಆತ್ಮ ಜ್ಞಾನೊ ಪಡೆಯಿನ) ಪರೀಕ್ಷಿತನ ಅಮ್ಮೆರಾಯಿನ ಅಭಿಮನ್ಯುನ ಬುಡೆದಿಯಾಯಿನ ಉತ್ತರೆನ ಪೊದ್ವೆರಾಯಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ (ನಾರಾಯಣನ) ಮಲ್ಲ ಮಗೆ ಆಯಿನಂಚಿನ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬುಡೆದಿ(ಸರಸ್ವತಿ)ನ್ ಧ್ಯಾನೊ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಲೋಕೊದ ಜನೊಕ್ಕುಳೆ ಜನ್ಮ ಬಂಧನೊ ಕಳೆಯರೆ ಈ ಕಾವ್ಯೊನ್ ರಚನೆ ಮಳ್ಪುವೆ"ಂದ್ ಕವಿ ಪಣ್ಪೆ.

ಈ ಪದ್ಯೊನ್ ಓದ್‌ನಗ ಕನ್ನಡೊದ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ **ವೇದಪುರುಷನ ಸುತನ ಸುತನ ಸಹೋದರನ.....** ಪಣ್ಪಿ ಪದ್ಯೊ ನೆಂಪುಗು ಬರ್ಪುಂಡು.

ಇಂಚನೇ ಬೇತೆಲ ಕೆಲವು ಸ್ತುತಿಪದ್ಯೊಳು ಈ ಕಾವ್ಯೊಡು ಉಳ್ಳೊ.

ಛಂದಸ್ಸ್:

'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊಡು ಬೇತೆಬೇತೆ ರೀತಿದ ಛಂದಸ್ಸ್‌ಳೆನ್ ಕವಿ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತ್‌ದೆ. ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ, ವನಮಯೂರ, ತೋಟಕದೀರ್ಘ, ತರಳ –ಇಂಚಿನ ವೃತ್ತೊಳೆಡ್ ಕವಿ ಈ ಕಾವ್ಯೊನ್ ಬರೆತೆ. ಆಂಡ ಇಂದೆಟ್ಟ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದ್ಯೊಳುಪ್ಪುನೆ ಮಲ್ಲಿಕಾಮಾಲೆ ಬುಕ್ಕೊ ತೋಟಕದೀರ್ಘ ವೃತ್ತೊಳೆಡ್.

ಅನುಪ್ರಾಸೊ:

ಕವಿ ತನ್ನ 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊಡು ಸುಮಾರ್ ಕಡೆಟ್ ಅನುಪ್ರಾಸೊನ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತ್‌ನವು ತೊಜುಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗ್–

ಒಂಜಿ ದಿನೊ ಬಂಜಮರ ಭುಂಜಿಪರ್‌ದಂತೇ
ಮಂಜರನ ಪ್ರಕರೊ..... — ಅ. ೭, ಪ. ೧೬.

ಗೆಂಗೆ ಶುಭರಂಗೆ ಭವಸಂಗೆ ಗುಣತುಂಗೆ
ಮಂಗಲಮಹಾಂಗೆ ಸರ್ವಾಂಗಕುಲನಂಗೆ
ತುಂಗಗಿರಿಶೃಂಗೆ ಭವಭಂಗೆ ಜನರಂಗೆ
ಅಂಗಜಪಿತಾಂಗುಲಿ ಸುಸಂಗಮೆ ನಮಸ್ತೇ ॥ — ಅ. ೭, ಪ. ೩೬.

ಕರ್ಮಮುದ್ರೆನ ನರ್ಮಮುದ್ರೆನ ಲೋಕಮುದ್ರೆ, ಸಮುದ್ರಜೇ
ನಿರ್ಮಲಾಬ್ಧಿ ಸುಮುದ್ರೆ, ಭೇದಸುಮುದ್ರೆ, ಜ್ಞಾನಸುಮುದ್ರೆಯಾ
ಬ್ರಹ್ಮಮುದ್ರೆ, ಪ್ರಾಣಮುದ್ರೆನ ಲೋಪಮುದ್ರೆಖಿಲಾತ್ಮಿಕೇ
ಧರ್ಮಮುದ್ರೆಂದೆ ಮಾಂತ ಲೋಪಿತಿ ಲೋಪಮುದ್ರೆಯತೀ ನದೀ ॥
— ಅ. ೮, ಪ. ೧೨.

ರಂಗನಾಥ ನಮೋಸ್ತುತೇ ದುರಿತಾಂಗಭಂಗ ನಮೋಸ್ತುತೇ
ಜಂಗಮಸ್ಥಿರದೇವದಾನವ ಮಂಗಲಾತ್ಮ ನಮೋಸ್ತುತೇ
ಅಂಗಜಾಂತಕಸಂಗನಂಗಪಿತಾಂಗಗೆಂಗಮನೋಹರಾ
ಭಂಗ ಶ್ರೀವನಮಾಲಿಶೋಧ ಶುಭಾಂಗ ಸ್ವಾಮಿ ನಮೋಸ್ತುತೇ ॥
— ಅ. ೮, ಪ. ೭೯.

ಅಂಗಭಂಗೆರನಂಗಸಂಗೆರ ಅಂಗನಾಪರಸಂಗೆರಾ — ಅ. ೯, ಪ. ೬೩.

* * *

ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗೊಳು

ತುಳುತ್ತ ಪೆರ್ಮೆದ ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಡು ಲೆಕ್ಕೊ ಇಜ್ಜಾಂದಿನಾತ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಬ್ದೊಳುಳ್ಳೊ. ಅಯಿಟ್ಟ್ ಕೆಲವೆನ ಅರ್ಥೊ ಬೇತೆ ಆತ್ಂಡ್; ಕೆಲವೆನ ರೂಪೊ ವೆತ್ಯಾಸ ಆತ್ಂಡ್; ಕೆಲವು ಪೊಸ ಶಬ್ದೊಳುಳ್ಳೊ.

ಕಂಜಿ:

ಇತ್ತೆದ ತುಳುಟ್ಟು 'ಕಂಜಿ' ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊ ಪೆತ್ತ ಅಂಚನೆ ಎರ್ಮೆದ ಕಂಜಿಳೆಗ್ ಮಾತ್ರೊ ಉಪಯೋಗೊ. ಬುಕ್ಕೊ 'ಕೈಕಂಜಿ' ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಡುಲ ಉಂದು ಉಂಡು. ಆಂಡ ಈ ಕಾವ್ಯೊಡು ಉರೆತ್ತ ಕಿನ್ನಿಗ್ **ಕಂಜುಟಿ** ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊ ಉಂಡು; 'ಉರೆತ್ತ ಕಂಜಿ'ಂದ್ ಇಂದೆನ ಅರ್ಥೊ.

ಬಂಜಾರ:

ಇತ್ತೆದ ತುಳುಟ್ಟು ಉಪ್ಪುನ ಈ ಶಬ್ದೊದ ಮೂಲರೂಪೊ **ಬಂಜಮರ** ಪಣ್ಬುನವುಂದ್ ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಡ್ದ್ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. 'ಬಂಜಿ ಅಮರುನಾದ್' ಪಣ್ಬುನವು ಇಂದೆನ ಅರ್ಥಾದಿಪ್ಪೊಡು. ಮುಳ್ಪ ಶಬ್ದೊನ್ ಬೇಕೊ ಉಚ್ಚಾರ ಮಳ್ಪೊಡುಂದು ಪಣ್ಪಿನ ಉದ್ದೇಶೊಡು ನಡುತ್ತ ಅಕ್ಷರೊನ್ ಬುಡ್ದುಬುಡ್ಪುನವು ಮಾತ ಭಾಷೆಡ್‌ಲ ಉಪ್ಪುನ ಕ್ರಮೊನೇ. ಅಂಚನೇ ಮುಳ್ಪದ 'ಮ' ಅಕ್ಷರೊ ಬುಡ್ದ್ ಪೋಂಡ್. ಆಯಿತ ಪಗರೊಗು 'ಜ' ಅಕ್ಷರೊ ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರೊ ಆಂಡ್. ಭಾಷೆದ 'ಪರಿಹಾರ ದೀರ್ಘೊ' ಪಣ್ಪಿನ ನಿಯಮೊದ ಪ್ರಕಾರೊ ಇಂಚಾತ್ಂಡ್. ಒಂಜಿ ಅಕ್ಷರೊ ಲೋಪ ಆಂಡ ಆ ಅಕ್ಷರೊ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆದ ಪಿರವುದ ಅಕ್ಷರೊ ದೀರ್ಘೊ ಅಪುನವೇ ಈ ನಿಯಮೊ.

ಅಂಚನೆ ಸಾವಿರೊಗು ಇತ್ತೆದ ತುಳುಟ್ಟುಪ್ಪುನ 'ಸಾರ' ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊ ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಡುಲ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ನಿಜೊಮಾಯೆರ್/ಮಾಜಿಯೆರ್:

ಸಂಸ್ಕೃತೊಟ್ಟು 'ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ' ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಗ್ ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಡು 'ನಿಜೊ'ಂದ್‌ಲ 'ಮಾಯ' ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಗ್ 'ಮಾಜಿ'ಂದ್‌ಲ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಂಡ್. 'ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಯೆರ್' ಪಣ್ಬುನೆನ್ **ನಿಜೊಮಾಯೆರ್;** ಬುಕ್ಕೊ 'ಮಾಯಾಯೆರ್' ಪಣ್ಬುನೆನ್ **ಮಾಜಿಯೆರ್**ಂದ್ ಕವಿ ಮುಳ್ಪ ಕೊರ್ತೆ.

ಕುಂಬು:

ಇತ್ತೆದ ತುಳುಟ್ಟು **ಕುಂಬು** ಪಂಡ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಮರ, ಕುಂಟು, ಕಾಗಜಿ ಮಾತ ಪರತ್ತಾದ್ ಶಕ್ತಿನ್ ಕಳೆವೊಂದು ಬೇಗ ಹಾಳಾದ್ ಪೋಪುನೆನ್ ತೆರಿಪ್ಪಾವುನ

ಶಬ್ದೊ. ಆಂಡ ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಡು **ಕುಂಬುಮಾಂಪು** ಪಂಡ ನಾಶ ಮಳ್ಪು ಪಣ್ಪುನ ಅರ್ಥೊಡು ತೋಜುಂಡು.

ಕುಪ್ಪಸೊ:

ಈ ಶಬ್ದೊ ಪೊಸ ತುಳುಟ್ಟು ನಿತ್ಯ ಪಾತೆರೊಡು ಉಪಯೋಗೊ ಕಡಮೆ. ಪಾಡ್ದನೊಟ್ಟು ಈ ಶಬ್ದೊ ಉಂಡು. ಉಂದು ಕನ್ನಡೊಡುಪ್ಪುನ ಶಬ್ದ. ಆಂಡ ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಡು ಉಚ್ಚುದ ಸಯ್ತಿ ಚರ್ಮೊ(ಪೊರೆ) ಪಣ್ಪಿ ಅರ್ಥೊಡ್ ಉಪಯೋಗಾತ್ಂಡ್.

ಕುರೆ:

ತುಳುಟ್ಟ್ 'ಕುರೆ' ಪಂಡ ಕುರ್ತೆಲ್, ಗಲೀಜ್. ಉಂದು ಅನುದಾತ್ತ ಎಕಾರಾಂತವಾಯಿನ ಶಬ್ದೊ. ಉಂದುವೇ ಲಿಪಿರೂಪೊಡು ಇಂದೆನ್ ('ಆಯೆ ಬತ್ತೆ'=ಅವನು ಬಂದ ಪಣ್ಪುನಂಚನೆ) ಉದಾತ್ತ ಎಕಾರಾಂತವಾದ್ ಉಪಯೋಗೊ ಮಳ್ತ್ಂಡ 'ಮಂಗೆ' ಪಣ್ಪಿ ಅರ್ಥೊ ಬರ್ಪುಂಡು. ['ಮಂಗೆ' ಪಣ್ಪುನವುಲ ಉದಾತ್ತ ಎಕಾರಾಂತೊನೇ.] ತಮಿಳ್‌ಡ್ 'ಕುರಂಕು'(ಉಚ್ಚಾರೊ 'ಕುರಂಗ್')ಂದ್‌ಲ ಮಲಯಾಳೊಡು 'ಕೊರಕ್ಕನ್'ಂದ್‌ಲ ಉಂದುವೇ ಅರ್ಥೊಡು ಉಂಡು. ಇತ್ತೆಲ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ತೆಙ್ಕಾಯಿ ಮೆಯಿಟ್ಟ್ 'ಕೊರೆಜ್ಜ್' ಪಣ್ಪಿ ರೂಪೊಡುಂಡು. ಆಂಡ **ಕುರೆ** ಪಣ್ಪುನವು ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಡು ತೋಜುನ ರೂಪೊ.

ಕಪ್ಪೊ:

ಈ ಶಬ್ದೊ ಕಾವೇರಿಡ್ 'ಪೊತ್ತಾವು' ಪಣ್ಪಿ ಅರ್ಥೊಡು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಂಡ್. ಮಲಯಾಳೊಡು ಇಂದೆಕ್ಕ್ ಮುಟ್ಟದ ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊ ಉಂಡು: 'ಕತ್ತುಕ' ಪಂಡ 'ಪೊತ್ತಾವು'ನೆಂದೇ ಅರ್ಥೊ. **ಕಲ್ಪೂರೊಮಿನಾನಲೆಟ್ೀ ಕಪ್ಪೊಯಿನಾ ಪರಿಶೇ** (=ಸೂಟ್ ಕರ್ಪೂರೊನ್ ಪೊತ್ತಾಯಿನಂಚನೆ).

ಎಳಿ:

ಉಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ್ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಮಾತ ಕಾವ್ಯೊಳೆಡ್‌ಲ ತಿಕ್ಕುಂಡು. 'ತೀರು', 'ಸಾಧ್ಯಆವು' ಪಣ್ಪುನವು ಇಂದೆನ ಅರ್ಥೊ. **ದಿವ್ಯಪುರಾಣಕಥೇನೆಳಿಯಾತ ಪಣಾಲೂ** (ದಿವ್ಯವಾದ ಪುರಾಣಕಥೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹೇಳುವುದಾಗಲಿ). ಈ ಶಬ್ದೊ ಹವ್ಯಕ ಭಾಷೆಡ್ 'ಎಡಿ' ಪಣ್ಪಿ ರೂಪೊಡುಂಡು. ಆಂಡ ಅರ್ಥೊ ಒಂಜೇ.

ಕುಬಪು:

ಉಂದು ಪೊಸ ತುಳುಟ್ಟ್ ಪ್ರಯೋಗೊಡಿಜ್ಜಂದಿನ ಶಬ್ದೊ. 'ಲಾಯಿಪ್ಪು' ಪಣ್ಪುನವು ಇಂದೆನ ಅರ್ಥೊ. **ಕುಬತೇ ನದಿಕಾವಾ** (ಸುದೆಕ್ಕ್ ಲಾಯಿತ್ತೆ). ಕನ್ನಡೊಡು 'ಕುಪ್ಪಳಿಸು' ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಗು ತುಳುತ ಈ **ಕುಬಪು** ಶಬ್ದೊ ಮುಟ್ಟದವಾದ್ ತೋಜುಂಡು.

ಪತ್ತ:

ಈ ಶಬ್ದೊಲ ಪೊಸ ತುಳುಟ್ಟಿಜ್ಜಿ. ಪೂರ್ತಿ, ಪೂರ ಪಣ್ಪಿ ಅರ್ಥೊ ಇಂದೆಕ್ಕುಂಡು. **ಪತ್ತ ಪಣ್ಕ್ಣೆಕ್ಕ್ ತೀರನ್** (ಪೂರ ಪಣ್ಯರೆ ತೀರಂದ್). ಆಂಡ ಮಲಯಾಳೊಟು 'ಪಟ್ಟಿ' ಪಣ್ಪಿ ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊ ಉಂಡು; ಅಯಿಕ್ಕ್ 'ಸಂಪೂರ್ಣ, ಪೂರ, ಪೂರ್ತಿ' ಪಣ್ಪುನವೇ ಅರ್ಥೊ. [ಉದಾ: ವೆಳ್ಳಂ ಪಟ್ಟಿಂ ತೀರ್ನು=ನೀರ್ ಪೂರ ಮುಗಿಂಡ್.] ರಡ್ಡ್ ಶಕಟ ರೇಫಾಕ್ಷರೊಳು ದ್ವಿತ್ವ ಆದ್ ಸೇರ್‌ನ ಶಬ್ದೊಳು ('ಟ್ಟಿ') 'ತ್ತ' ಆದ್ ತುಳುಟ್ಟು ಉಂಡು. ಉದಾಹರಣೆಗ್, ನೆಟ್ಟಿ> ನೆತ್ತಿ; ಚುಟ್ಟು> ಸುತ್ತು; ಕುಟ್ಟಿಂ> ಕುತ್ತೊ –ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭೋಷೆತಿ:

ಉಂದೊಂಜಿ ವಿಶೇಷ ಶಬ್ದೊ. ತುಳುಟ್ಟು 'ಬೋಸೆ' ಪಂಡ ದಾಲ ತೆರಿಯಂದಿ ನಾಯೆ, ಪೆಡ್ಡೆ. ಇಂದೆಕ್ಕ್ '–ತಿ' ಪಣ್ಪಿ ಸ್ತ್ರೀಪ್ರತ್ಯಯೊ ಸೇರ್ಂಡ 'ಬೋಸೆತಿ' ಪಂಡ ದಾಲ ತೆರಿಯಂದಿನಾಳ್, ಪೆಡ್ಡಿಂದ್ ಅರ್ಥೊ. ಈ 'ಬೋಸೆತಿ' ಪಣ್ಪಿ ಅರ್ಥೊಡು ಕಾವೇರಿ ಕಾವ್ಯೊಡು **ಭೋಷೆತಿ** ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊ ಉಂಡು.

ಸಂಬಂದಿಪು/ಸಂಭದಿಪ್ಪೊ:

ಸಂಸ್ಕೃತೊದ 'ಸಮ್ಮತಿ' (=ಒಪ್ಪಿಗೆ) ಪಣ್ಪಿ ಶಬ್ದೊನ್ **ಸಂಬಂದಿ/ ಸಂಬದಿಂದ್** ಉಚ್ಚಾರೊ ಮಳ್ತ್‌ದ್ ಅಯಿಕ್ಕ್ '–ಪು' ಪಣ್ಪಿ ಪ್ರತ್ಯಯೊನ್ ಸೇರ್‌ಸಾದ್ 'ಸಂಬಂದಿಪು'ಂದ್ ಮಳ್ತ್‌ದ್ಂಡ್. ಪದಮಧ್ಯೊಡು ವರ್ಗಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರೊ ಬತ್ತ್ಂಡ ಅಯಿನ್ ಆ ವರ್ಗೊದ ಮೂಜನೆ ಅಕ್ಷರಾದ್ ಉಚ್ಚಾರ್ ಮಳ್ಪುನವು ತಮಿಳ್, ಮಲಯಾಲೊಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಚಾರೊ. ಆಂಡ ತುಳುಟ್ಟ್ ಈ ರೀತಿ ಆಪುಜ್ಜಿಡಲಾ ಈ ಕಾವ್ಯೊ ಬಹುಶಃ ಕಾಸರಗೋಡ್ ಪುಡೆಟ್ಟ್ ರಚನೆ ಆಯಿನೆಡ್ಡಾವರೊ ಮಲಯಾಳೊದ ಪ್ರಭಾವೊ ಉಪ್ಪುನ ಅಳ್ಪದ ತುಳುಟ್ಟ್ ಈ ರೀತಿದ ರಚನೆ ಬತ್ತ್‌ದುಪ್ಪರೆ ಯಾರು. ಮಲಯಾಳೊಡು 'ಸಮ್ಮತಿಕ್ಕುಕ'ಂದ್ ಬರೆಂಡಲ ಓದುನೆ/ ಪಣ್ಪುನೆ 'ಸಮ್ಮದಿಕ್ಕುಗ'ಂದೇ. **ಸಂಭದಿಪ್ಪೊಸ್ಸೀ ಸತಿನಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಪಪ** (ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ/ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು).

ಅರಿಸಮಾಸೊ:

ಅರಿಸಮಾಸೊ ಕನ್ನಡೊಡ್ ಉಪ್ಪುನವು ಬುಕ್ಕೊ ಅಯಿಕ್ಕ್ ನಿಷೇಧೊ ಉಪ್ಪುನವು ಸಾಮಾನ್ಯೊ. ಸಮಾಸೊದ ಒಂಜಿ ಶಬ್ದೊ ಸಂಸ್ಕೃತೊ ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಕನ್ನಡದವಾದಿತ್ತ್ಂಡ ಅಂಚಿನ ಸಮಾಸೊನ್ 'ಅರಿಸಮಾಸೊ'ಂದ್ ಪಣ್ಪೆರ್. ಇಂಚಿನ ಶಬ್ದೊಳೆನ್ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯೊಳೆಡ್ ಉಪಯೋಗ ಮಳ್ಪಿಯರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ನಿಷೇಧ ಪಾಡ್ದಿತ್ತೆರ್.

ಆಂಡ ತುಳು ಕವಿಕ್ಳೆಗ್ ಈ ನಿಷೇಧೊ ಇಜ್ಜಿ. ಆಕ್ಳ್ ಬೋಡಾಯಿನಾತ್ ಸಂಸ್ಕೃತ+ತುಳು ಶಬ್ದೊಳೆನ್ ಕೋತ್‌ದ್ ಸಮಾಸೊ ಮಳ್ತ್‌ದೆರ್. ಉದಾಹರಣೆಗ್– **ಮರಿಕಂಕಣೊ, ಕೆಂಜೆಟೆ, ಮಹಾಕರೆ, ಸುಕನ್ನಟಿ, ಎರ್‌ವಾಹನೆ** ಇತ್ಯಾದಿ.

'ಶ್ರೀಭಾಗವತೊ', 'ಮಹಾಭಾರತೊ' ಕಾವ್ಯೊಳೆಡ್‌ಲ ಇಂಚಿನ ಏತೋ ಶಬ್ದೊಳು ತಿಕ್ಕುವೊ.

ಇಂಚಿನ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊ 'ಕಾವೇರಿ'. ಆಂಡ ಜನೊಕ್ಕುಳು ಎಂಚ ಇಂದೆನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಳ್ಪುವೆರ್? ಇಂದೆನ್ ಕವಿನ ಪಾತೆರೊಡೇ ಕೇಣೊಡು:

ಕ್ಷೀರೊ ಸರ್ಕರೆ ನೈಯ್ಯಿ ವುಂಬೆನಿ ನಿಂಜಕೋರ್‌ಸ್ಟ್ ಮಾತುವೀ
ಸಾರೊಮಾಕ್ಣ ಮಾಂತ ಚೋರ್‌ಸ್ಟ್ ದೋಷೊ ಸಂಗ್ರಹಿತೊಳ್ಳನಾ
ಧಾರಣೇಟರಿಪೇತ ತುಲ್ಯಕೆರಾಸ್ಟ್‌ನಾಕುಳು ದೂಷಿಪೀ
ಸಾರೊ ಪಿನ್ಕಿ ಮಹತ್ತುಕುಳುಂಬೇ ಸಾರೊ ಪಿಂಬೆರ್ ಸತ್ಯೊನಾ ॥

— ಅ. ೧೧, ಪ. ೫.

ಪೇರ್, ಸಕ್ಕರೆ, ನೆಯಿ –ಉಂಬೆನ್ ಕಲಡಾದ್ ಕೋರ್‌ಕೋರ್‌ದ್ ಅರಿಪ್ಪೆಗ್ ಮಯ್ಯ್‌ಂಡ ಆಯಿತ್ತ ಎಡ್ಡೆ ಸಾರೊ ಪೂರಾ ಜತ್ತ್‌ದ್ ಪೋದ್ ಬಜೀ ಕಜವು, ಕೊಜಂಟಿ ಅರಿಪ್ಪೆಡೇ ಒರಿಯುಂಡು. ಅವ್ವೇ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ಜನೊ ತೆರಿಯೊಣ್ಪೆರ್. ಅಂಚನೇ, ಈತ್ ಎಡ್ಡೆ ಕಾವ್ಯೊದ, ಕಥೆತ್ತ, ಮಹಾತ್ಮೆದ ಎಡ್ಡೆನ್ ತೂವಂದೆ ಲೋಕೊಡು ಅರಿಪ್ಪೆದ ಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪುನ ಜನೊಕ್ಕುಳು ಇಂದೆಟ್ಟುಪ್ಪುನ ದೋಷೊನು ಮಾತ್ರೊ ನಾಡ್‌ಪತ್ತ್‌ದ್ ದೆತ್ತೊಂಡೆರಡಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಪಿಂದ್‌ನ ನರಮಾನಿಳು ಮಾತ್ರೊ ನಿಜವಾಯಿನೆನ್ ತೆರಿವೆರ್, ಎಡ್ಡೆಂದಿನೆನ್ ಮಾತ್ರೊ ದೆತ್ತೊಣುವೆರ್.

ನರಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಭಾರೀ ಮುಖ್ಯವಾಯಿನವು ಒವು? ಕವಿ ಪಣ್ಪೆ:

ಸತ್ಯೊಂಕುಳು ತೀರ್ಥೊನ ಜ್ಞಾನ ಮಹಾದಯೆ ಶಾಂತಿಲ ತೀರ್ಥೊ
ನಿತ್ಯೋ ದಮೆ ಪಂಡಿತಸಂಗತಿಲಾ ಸರ್ವದ್ವಯಭಾವೊ
ತೀರ್ಥೊಮುಂದು ಮಂತೆಕ ಮುಖ್ಯೊಮತ್ ಮಾತಾಪಿತ ಪಾದೊ–
ತೀರ್ಥೊಂಕಿಣೆ ನಾಡಪುಟ್‌ದ್ದಿಯತ್ ಪದಿನಾಲ್ ಜಗೊಂಟ್ ॥

— ಅ. ೧೦, ಪ. ೩೪.

ಸತ್ಯೊ, ಜ್ಞಾನೊ, ದಯೆ, ಶಾಂತಿ, ದಮೆ, ಪಂಡಿತೆರೆನ ಸಹವಾಸೊ ಉಂದು ಮಾಂತ ತೀರ್ಥೊಗ್ ಸಮಾಯಿನವ್ವು, ಅತ್ತಂದೆ ಮಾಂತೆಡ್ದ್‌ಲ ಮುಖ್ಯ ಆಯಿನವು; ಆಂಡ ಅಪ್ಪೆಮ್ಮೆರೆನ ಪಾದತಿರ್ಥೊಗ್ ಇಣೆ ಆಯಿನವು ಬುಕ್ಕೊಂಜಿ ಪದಿನಾಲ್ ಲೋಕೊಡು ಬೇತೆ ಒವುಲ ಇಜ್ಜಿ.

ಇಂಚ ತುಳುತ್ತ ಪೊರ್ಲಕಂಟ್‌ದ 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊ ಕವಿಯೇ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ– **ಕಂಬುಳ ಸೇವಿತಿನಂದೊಮೀ ಕಥೆ ಮಿತ್ತ್‌ಮಿತ್ತತಿರವ್ಯೊನಾ** – ಕರ್‌ಂಬು ತಿಂದೊಂದ್ ಪೋಯಿನಂಚನೆ ಚೀಪೆ ಆವೊಂದು ಪೋಯಿ ಲೆಕ್ಕೊ ಈ ಕತೆ ಓದೊಂದು ಪೋಯಿ ನಂಚನೆ ರಸವತ್ತಾವೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಈ ಕಾವ್ಯೊ ತಿಕ್ಕ್‌ನೆ ಅರ್ದದೊ ರೂಪೊಡು. ಪೂರ ತಿಕ್ಕ್‌ತ್‌ಂಡ ತುಳುತ್ತ ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊಳೆನ ನಿಧಿತ್ತ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಡೊಂಜಿ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಯರಾವಂದಿನ ರತ್ನೊ ತಿಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕಾತು. ●

ಪ್ರಾಕ್‌ಡ್ ತಿಕ್ಕಿನ ಐನ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯೊಲೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ 'ಕಾವೇರಿ' ಕಾವ್ಯೊದ ಪರಿಚಯೊ ಜನಮಾನಿಲೆಗ್ ಆವೊಡುಂದು ಅಕಾಡೆಮಿ ಉಂದೆನ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆಗ್ ದುಂಬಾತ್‌ಂಡ್.

ಈ ಕಾವ್ಯೊಡ್ ಪೊಸ ಪೊಸ ತುಳು ಶಬ್ದೊಲೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಐಸಿರಿನ್ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಕನಪುನ ಬೇಲೆ ಆತ್‌ಂಡ್.

ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾವ್ಯೊ, ಪ್ರಾಕ್‌ಗೆ ಸಂದಂದೇ ಇನಿ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಉದಿಪಾವುನ ತುಡರಾವೊಡು ಎಣ್ಣೆಯೊಂದು ಕಾವೇರಿ ತುಳು ಕಾವ್ಯೊದ ರುಚಿನ್ ತುಳು ಬಾಸೆದ ಅಭಿಮಾನಿಲೆಗ್ ಬಲಸ್‌ದ್ ಕೊರಿನ ಡಾ. ಕೆ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯೆರೆಗ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಯಮ್.ಕೆ. ಸೀತಾರಾಮ್ ಕುಲಾಲ್
ಗುರ್ಕಾರ್ರ್
ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ